

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ქალთა და ახალგაზრდების საჭიროებების შეფასება
კონფლიქტების ადრეული გაფრთხილების გენდერზე ორიენტირებული
სისტემის (GREWS) მიხედვით

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი

პროექტი 72011421CA00001

*„განხეთქილების დაძლევა - ხალხთაშორისი ინიციატივები
კონფლიქტის მოსაგვარებლად“*

2021 წელი, აპრილი

კვლევის ჩატარება შესაძლებელი გახდა
ამერიკელი ხალხის გულისხმიერი მხარდაჭერით
USAID-ის სააგენტოს მეშვეობით

*კვლევაში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნის ფონდ „სოხუმს“
და, შესაძლოა, არ გამოხატავდეს USAID-ის პოზიციას*

ს ა რ ჩ ე ვ ი

შესავალი -----	3
კვლევის მიზანი და მეთოდები -----	3
მიღებული შედეგების ანალიზი -----	4
პირველი ბლოკი. კვლევის სოციალურ-დემოგრაფიული მახასიათებლები ----	4
მეორე ბლოკი. ეკონომიკური უსაფრთხოება -----	5
მესამე ბლოკი. სასურსათო უსაფრთხოება -----	8
მეოთხე ბლოკი. საზოგადოებრივი უსაფრთხოება -----	9
მეხუთე ბლოკი. ჯანმრთელობის უსაფრთხოება -----	11
მეექვსე ბლოკი. პირადი უსაფრთხოება -----	13
მეშვიდე ბლოკი. ეკოლოგიური უსაფრთხოება -----	17
მერვე ბლოკი. ზოგადი კითხვები -----	18
რეკომენდაციები -----	22

შესავალი

კონფლიქტების ადრეული გაფრთხილების გენდერზე ორიენტირებული სისტემა (GREWS) გულისხმობს საზოგადოებაში არსებული საჭიროებების შესწავლას და მოსალოდნელ რისკებზე ადრეული რეაგირების სისტემის შექმნას. აღნიშნული (GREWS) სისტემის დანერგვა გენდერზე ორიენტირებული მიდგომით მნიშვნელოვნად ამცირებს ძალადობისა და კონფლიქტების განვითარების რისკს საზოგადოებაში, ხელს უწყობს დემოკრატიული პრინციპების დამკვიდრებას. ქვეყნის არამდგრადი პოლიტიკური გარემო, დაბალი სოციალურ-ეკონომიკური მაჩვენებელი, სამუშაო ადგილის და შემოსავლების დაკარგვის შიში, გარემოს დაბინძურება, ჯანმრთელობის დაცვის არასტაბილური გარანტიები, ძალადობის გაზრდილი მაჩვენებელი და სხვა სახის საფრთხეები ზღუდავს ადამიანის არჩევანის თავისუფლებას, აფერხებს სრულფასოვანი ცხოვრების შესაძლებლობას და მნიშვნელოვნად ზრდის ძალადობისა და კონფლიქტის განვითარების რისკს საზოგადოებაში. აღნიშნული რისკების გასაწინააღმდეგებლად მნიშვნელოვანია ადრეული ჩარევა და რეაგირება.

გენდერზე ორიენტირებული ადრეული გაფრთხილების სისტემა (GREWS) მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტია საზოგადოებაში არსებულ პრობლემებზე ადრეული რეაგირების, ადამიანური უსაფრთხოების ხარისხის გაუმჯობესების თვალსაზრისით.

კონფლიქტის მოსალოდნელი რისკების განსაზღვრა უნდა ეფუძნებოდეს მოსახლეობის საჭიროებების შესწავლას გენდერული მიდგომით, რომლის შეფასებაც და ადრეული გაფრთხილების სისტემაში მოქცევა შექმნის მდგრადი მშვიდობისა და სტაბილურობის განცდას საზოგადოებაში.

ფონდი „სოხუმის“ მიერ ჩატარებული კვლევა „ქალებისა და ახალგაზრდების საჭიროებების შეფასება კონფლიქტების ადრეული გაფრთხილების გენდერზე ორიენტირებული სისტემის (GREWS) მიხედვით“ ხელს შეუწყობს ქალებისა და ახალგაზრდების პრიორიტეტული პრობლემების წარმოჩენას და შესაბამისი ადრეული რეაგირების (GREWS) მექანიზმის შექმნას ადგილობრივ დონეზე.

კვლევის მიზანი და მეთოდები

მოსახლეობის საჭიროებების შეფასებას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება, რომ შემდგომში მათ დაეფუძნოს მუნიციპალური პროგრამები და გამოიყოს საბიუჯეტო თანხები მათი მოგვარებისთვის. ადამიანური უსაფრთხოების ხარისხის და გენდერული საჭიროებების შეფასება ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში ჩატარდა ფონდი „სოხუმის“ პროექტის „განხეთქილების დამლევა - ხალხთაშორისი ინიციატივები კონფლიქტის მოგვარებისთვის“ ფარგლებში.

კვლევაში აქტიურად იყო ჩართული პროექტის ფარგლებში შექმნილი ქალთა საინიციატივო ჯგუფი. 2021 წლის აპრილში ჯგუფის წევრებმა გაიარეს სპეციალური სწავლება და მუშაობა წარმართეს რაოდენობრივი და თვისებრივი მეთოდების გამოყენებით.

რაოდენობრივი კვლევა გულისხმობდა ონლაინ კითხვარის შევსებას. კითხვარი შედგება რვა ბლოკისგან: დემოგრაფიული მონაცემები, ეკონომიკური უსაფრთხოება, სასურსათო უსაფრთხოება, საზოგადოებრივი უსაფრთხოება, ჯანმრთელობის უსაფრთხოება, პირადი უსაფრთხოება, ეკოლოგიური უსაფრთხოება, ზოგადი კითხვები. მსგავსი შეკითხვები შემუშავდა თვისებრივი კვლევისთვისაც, რომელიც ჩატარდა ფოკუს-ჯგუფის და ჩაღრმავებული ინდივიდუალური ინტერვიუს ტექნიკით.

კვლევის მიზანია ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში მოსახლეობის ადამიანური უსაფრთხოების ხარისხის და გენდერული საჭიროებების შეფასება და მიღებული ინფორმაციების საფუძველზე კონკრეტული რეკომენდაციების შემუშავება.

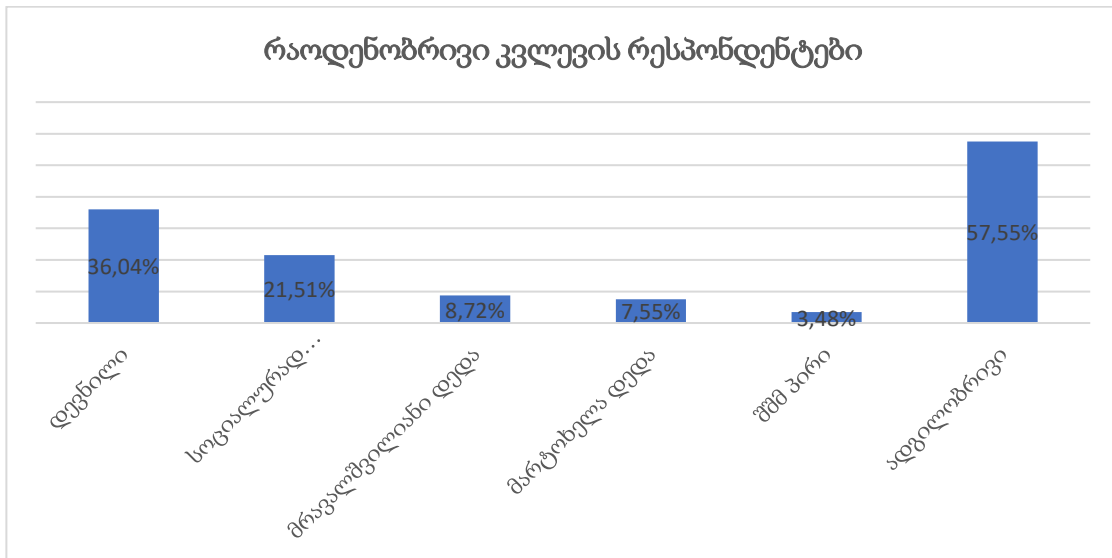
მიღებული შედეგების ანალიზი

პირველი ბლოკი. კვლევის სოციალურ-დემოგრაფიული მახასიათებლები

რაოდენობრივ ონლაინ კვლევაში უნდა ჩართულიყო 150 ქალი, მაგრამ კითხვარი შეავსო უფრო მეტმა - 172-მა. მათი ასაკობრივი მონაცემები ასეთია: 18-დან 30 წლამდე - 33 (19,18%), 31-დან 45 წლამდე - 66 (38,37%), 46-დან 65 წლამდე - 53 (30,81%) და 65 წლის ზევით - 20 (11,62%).

თვისებრივი კვლევის მიზნით გაიმართა 4 ფოკუს-ჯგუფი ადგილობრივ სოციალურ ჯგუფებთან. ფოკუს-ჯგუფებში მონაწილეობდა 21 ქალი. პარალელურად ჩატარდა 4 ჩადრმავებული ინტერვიუ - რესპონდენტებად შეირჩნენ ადგილობრივი ექსპერტები - 2 ქალი და ორი კაცი. თვისებრივი კვლევის შედეგად მიღებული ინფორმაცია გამოყენებულ იქნა რაოდენობრივი კვლევის შედეგების დასაზუსტებლად თუ გასამყარებლად.

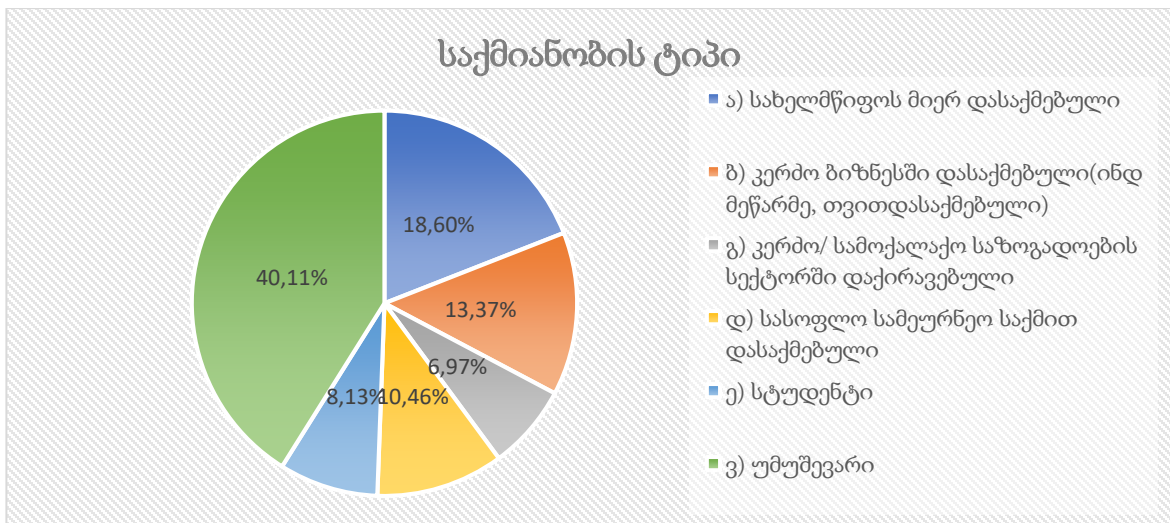
რაოდენობრივ კვლევაში ჩართულ ქალთა უმეტესობა იყო ადგილობრივი - 99 (57,55%), იყვნენ განსაკუთრებული სტატუსის მქონე მოქალაქეებიც: დევნილი - 62 (36,04%), სოციალურად დაუცველი - 37 (21,51%), მრავალშვილიანი დედა - 15 (8,72%), მარტოხელა დედა - 13 (7,55%), შშმ პირი - 6 (3,48%).

თვისებრივი კვლევისთვის სამიზნე ფოკუს-ჯგუფებში მონაწილეობდნენ მარტოხელა და მრავალშვილიანი დედები, სოციალურად დაუცველი ქალები, საბიუჯეტო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, ახალგაზრდები, შშმ პირები ან მათი ოჯახის წევრები, იძულებით გადაადგილებული პირები.

რაოდენობრივი კვლევის რესპონდენტთა სამუშაო სტატუსის (მირითადი საქმიანობა) ამსახველი სურათი ასე გამოიყურება:

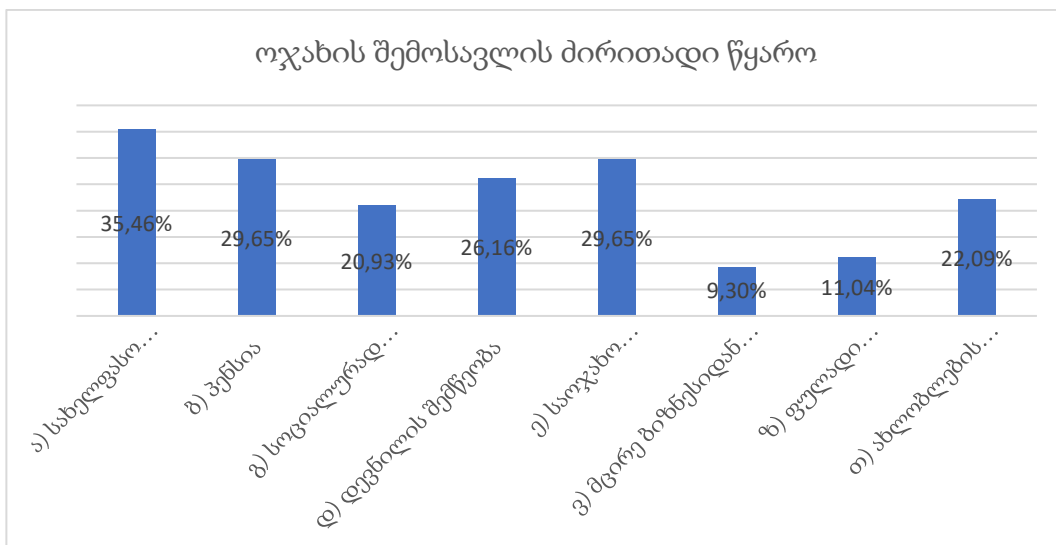
სახელმწიფოს მიერ დასაქმებული - 32 (18,60%), კერძო ბიზნესში დასაქმებული (ინდემწარმე, თვითდასაქმებული) - 23 (13,37%), კერძო/სამოქალაქო საზოგადოების სექტორში დაქირავებული - 12 (6,97%), სასოფლო-სამეურნეო საქმით დაკავებული - 18 (10,46%), სტუდენტი - 14 (8,13%), უმუშევარი - 69 (40,11%). უმუშევართა შორის: 22 დევნილია (31,88%), 43 - ადგილობრივი (62,31%), 1 მარტოხელა დედა (1,44%) და 8 მრავალშვილიანი დედა (11,59%).

მეორე ბლოკი. ეკონომიკური უსაფრთხოება

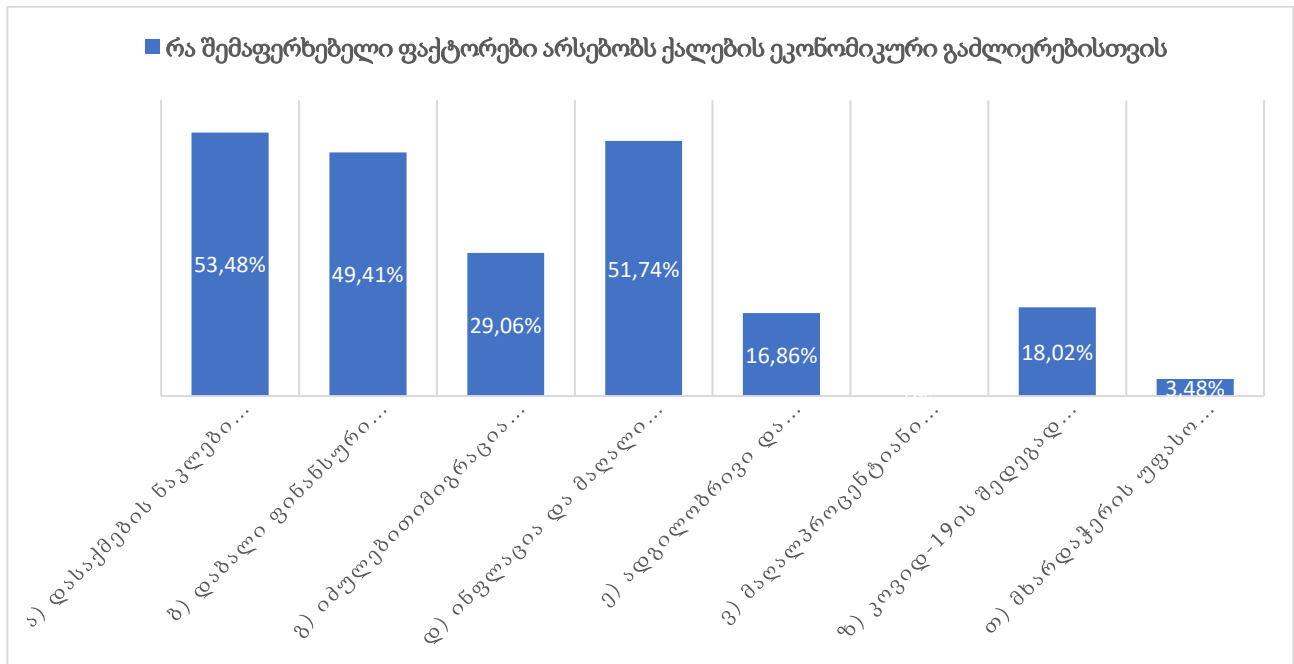
ამ ბლოკში დაჯგუფებული შეკითხვების საფუძველზე შესაძლებელი გახდა ქალთა ეკონომიკური სტაბილურობის დადგენა, მათი ეკონომიკური გაძლიერების ხელშემწყობი და შემაფერხებელი ფაქტორების გამოვლენა. დადგინდა, რომ უმეტესობის (35,46%) შემოსავლის წყაროა სახელფასო ანაზღაურება. რესპონდენტთა თანაბარი რაოდენობისთვის ძირითად შემოსავალს წარმოადგენს საოჯახო მეურნეობა (29,65%) და პენსია (29,65%). გამოკითხულთა არცთუ მცირე ნაწილის შემოსავალი ეფუძნება სახელმწიფო მხარდაჭერას: დევნილის შემწეობა (26, 16%) და სოციალურად დაუცველი ოჯახის შემწეობა (20, 93%).

საგულისხმოა, რომ 22,09% ახლობლების დახმარებაზეა დამოკიდებული, 11,04%-ისთვის განმსაზღვრელია ფულადი გზავნილი საზღვარგარეთიდან და ძალიან ცოტა (9, 30%) ეყრდნობა მცირე ბიზნესიდან მიღებულ შემოსავალს.

ეკონომიკური გაძლიერების შემაფერხებელ ფაქტორებს შორის პროცენტულად ყველაზე მეტი პასუხი დაფიქსირდა დასაქმების ნაკლებ პერსპექტივებზე - 92 (53, 48%). დაბალი ფინანსური შემოსავალი აღნიშნა გამოკითხულთა თითქმის ნახევარმა - 49,41%. შემაფერხებელ ფაქტორებად

განისაზღვრა ასევე: იძულებითი მიგრაცია საზღვარგარეთის ქვეყნებში - 29,06%, ინფლაცია და მაღალი ფასები საკვებ პროდუქტებზე, მედიკამენტებზე, საყოფაცხოვრებო ნივთებზე - 51,74%, ადგილობრივი და ცენტრალური სახელმწიფო პროგრამების სიმცირე/არაეფექტურობა მცირე ბიზნესის, მეწარმეობის განვითარებისათვის - 16,86%. გამოკითხულთა 18,02% აღნიშნავს, რომ არ არის ხელშეწყობა კოვიდ-19-ის შედეგად შეწყვეტილი ბიზნეს საქმიანობის აღდგენაში. შემაფერხებელ ფაქტორად მიიჩნევა მხარდაჭერის უფასო სერვისების არარსებობა დასაქმებული ქალებისთვის (მათ შორის, ბავშვის მოვლის/ზრუნვის გახანგრძლივებული სერვისები სკოლებსა და ბაღებში, მარტოხელა დედებისთვის, მრავალშვილიანი ოჯახებისთვის), რაც ხელს უშლის ქალებს, რომ აქტიურად ჩაერთონ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

თვისებრივი კვლევის დროს მიღებული მონაცემებით კიდევ უფრო დაკონკრეტდა შემაფერხებელი ფაქტორები, რომელთა შორის გამოიკვეთა პანდემიით გამოწვეული პრობლემები, სამუშაოს და, შესაბამისად, შემოსავლის დაკარგვა/შემცირება. ასევე აღინიშნა ის ჩასატარებელი სამუშაო, რაც ხელს შეუწყობდა ქალთა ეკონომიკურ გაძლიერებას:

„კოვიდის გამო ბევრი დარჩა სამუშაოს გარეშე. ქალები დადიოდნენ დღიურ ჯგუფურ სამუშაოზე, უკვე ვეღარ ახერხებენ გასვლას და ეს იწვევს ბევრ პრობლემას. მათთვის კარგი იქნებოდა რაიმე ისეთი, რაც მათ ეკონომიკურ გაძლიერებას შეუწყობს ხელს“ (ა.ნ., 38 წ., დასაქმებული).

„პატარა ბავშვი მყავს და თუ ოჯახში ვიქნები დასაქმებული, უკეთესი იქნება, იმიტომ რომ ვერ ვტოვებ“ (ნ.ს., 42 წ., დევნილი, დიასახლისი).

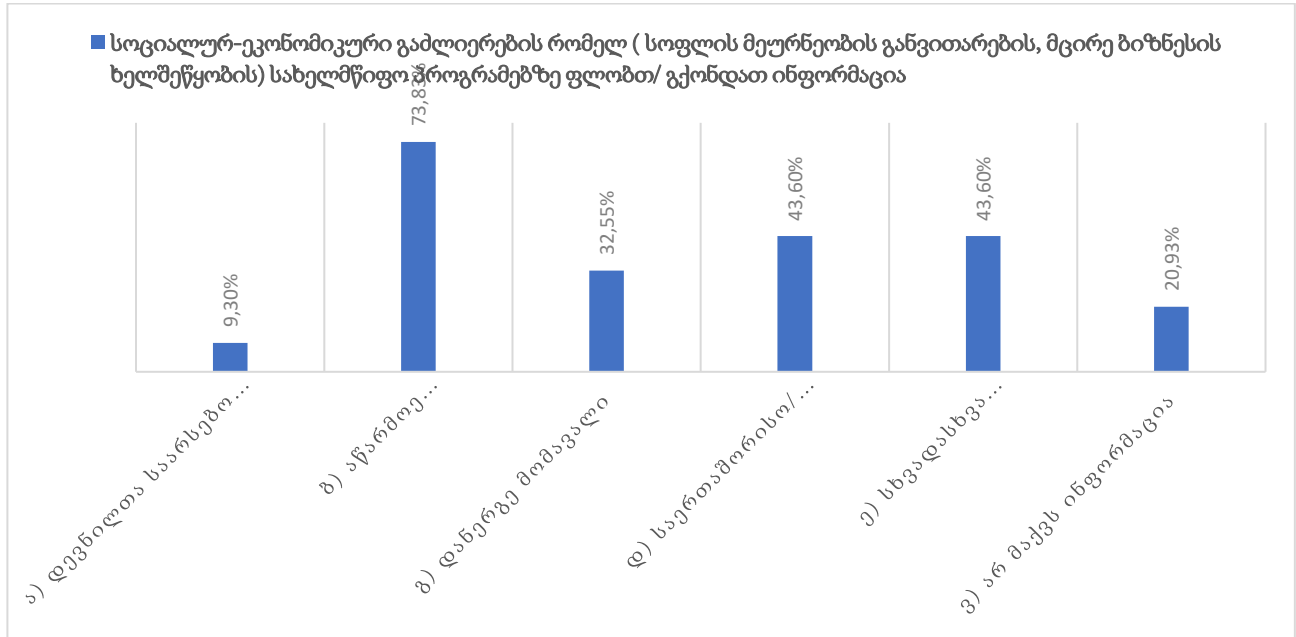
„მქონდა პროექტი, მაქვს ფართი და მეზობლად მცხოვრები დევნილების დასაქმებასაც ვაპირებდი. არ გამოვიდა. უნდა ფინანსდებოდეს ასეთი პროექტები“ (მ.ქ., 52 წ., ადგილობრივი, დასაქმებული).

„ქალების გაძლიერებას ხელს შეუწყობს ტრენინგები და საგრანტო კონკურსები. მაგ., ჭრა-კერვის ან კულინარიის კურსები და შემდეგ მცირე დაფინანსება“ (ქ.ჯ., 46 წლის, დევნილი, დასაქმებული).

„განმუხურში გვაქვს ფართი საკმარისი, რომ შეიქმნას ჭრა-კერვის კურსები და მოხდეს ქალების გაძლიერება“ (ბ.ნ., 27 წ., დევნილი, სოციალურად დაუცველი).

გამოკითხვის შედეგად გაირკვა, რომ ქალები ყველაზე მეტად იცნობენ პროგრამას „აწარმოე საქართველოში“ - 127 (73,83%), მათ შორის დევნილია 49 (38, 58%) და ადგილობრივი - 73 (57,48%). ინფორმირების ხარისხი დანარჩენ პროგრამებთან დაკავშირებით ასეთია: 43,60%-მა იცის სხვადასხვა პროფესიული განვითარების/გადამზადების და საერთაშორისო/ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების პროგრამების შესახებ. დანერგე მომავალი - ამ პროგრამაზე ინფორმაციას ფლობს 32,55%, დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის პროგრამაზე გაუგია მხოლოდ 9,30%-ს, ხოლო საერთოდ არ აქვს ინფორმაცია გამოკითხულთა 20,93%-ს.

გამოკითხულთა ყურადღება შეჩერდა იმაზე, თუ რა არის საჭირო საოჯახო მეურნეობის, მცირე მეწარმეობის და თვითდასაქმების ხელშეწყობისათვის. ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა მცირე ბიზნესის ხელშეწყობის პროგრამებსა (57,55%) და ხელმისაწვდომ კრედიტებზე (51,16%). რესპონდენტებმა ასევე აღნიშნეს: სოფლის მხარდაჭერის პროგრამები (38,95%), საგრანტო პროგრამები (36,04%), ადგილობრივი თვითმმართველობის პროგრამები (24,41%).

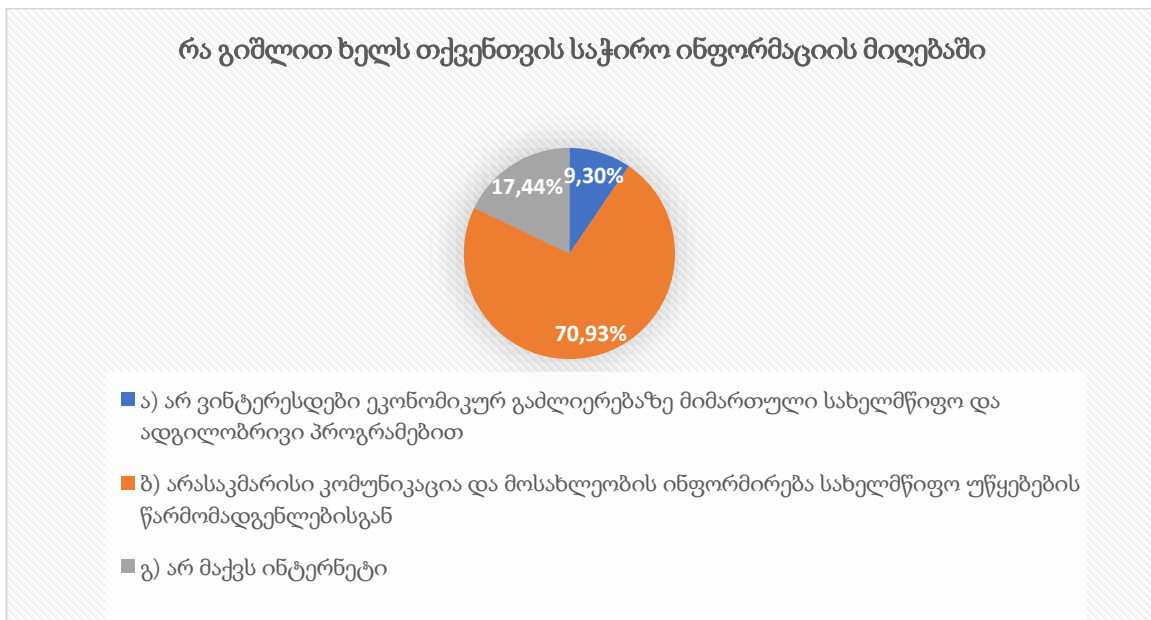
აღსანიშნავია ისიც, რომ მუნიციპალიტეტის მოსახლეობას მეტი ინფორმაციის და მეტი კონსულტაციის მიღების სურვილი აქვს. გამოკითხულთა 53,48%-მა აღნიშნა, რომ საჭიროა მეტი ინფორმირება არსებულ სახელმწიფო პროგრამებზე, ხოლო 31,97%-მა წინ წამოსწია საკონსულტაციო სერვისები და დახმარება ბიზნეს პროექტების წერაში.

კვლევის შედეგად შესაძლებელი გახდა იმის გარკვევა, თუ საიდან იღებენ ადამიანები ინფორმაციას ადგილობრივი და ცენტრალური ხელისუფლების მიერ შეთავაზებული ეკონომიკური პროგრამების შესახებ. გამოკითხვამ აჩვენა, რომ უმეტესობისთვის (67,44%), პირველწყაროა ტელევიზია და რადიო. 22,67% ინფორმაციას იღებს მუნიციპალიტეტის ვებგვერდიდან და ფეისბუქგვერდიდან. სხვა წყაროებზე მონაცემები ასე განაწილდა: არასამთავრობო ორგანიზაციები (48,25%), მეზობლები/ნაცნობები (38,95%), ონლაინ მედიასაშუალებები, სოციალური ქსელები (37,79%). რესპონდენტთა ერთი ნაწილისთვის ინფორმაციის მიმწოდებელია მერის წარმომადგენელი თემში და ადგილობრივი დეპუტატი (15,11%), ხოლო 11,62% ეკონომიკური პროგრამების შესახებ კითხულობს საინფორმაციო ფურცლებსა თუ თემში არსებულ საინფორმაციო დაფებზე.

ინფორმაციის სხვადასხვა წყარო ფოკუს-ჯგუფებზეც გამოიკვეთა:

- ინფორმაციას, ძირითადად, ვიგებ მეგობრისგან, არასამთავრობო ორგანიზაციებისგან.
- მოსახლეობა სარგებლობს სოციალური ქსელით.
- სკოლაში ვასწავლი, ინფორმაციას ვიღებ სკოლიდან და მუნიციპალიტეტის გვერდიდან.
- ინფორმაციას იღებენ ადგილობრივი ხელმძღვანელობისგან, დეპუტატისგან.
- სოფლის წარმომადგენელი, დეპუტატი, მერიის სხვადასხვა სამსახურის წარმომადგენლები ხვდებიან მოსახლეობას და, აქედან გამომდინარე, თემში არ არის ინფორმაციის ნაკლებობა.

არსებობს ფაქტორები, რომლებიც ხელს უშლის საჭირო ინფორმაციის მიღებას. მათ შორის ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი (70,93%) დაფიქსირდა იმ კუთხით, რომ არასაკმარისია კომუნიკაცია და მოსახლეობის ინფორმირება სახელმწიფო უწყებების წარმომადგენლებისგან. 17,44%-სთვის ეს ფაქტორია ინტერნეტის არარსებობა (ამ რესპონდენტთა უმეტესობა სოციალურად დაუცველი და დევნილია). გაირკვა ისიც, რომ 9,30% საერთოდ არ ინტერესდება ეკონომიკური გაძლიერებისკენ მიმართული პროგრამებით.

„ინფორმაციის მიღებაში ხელს გვიშლის ინტერნეტის არარსებობა“ (ბ.ბ., 27 წ., დევნილი, სოციალურად დაუცველი).

ეს არის ამონარიდი ერთ-ერთი რესპონდენტის პასუხიდან, თუმცა ასეთი მოსაზრება სხვებსაც ჰქონდა და ჩაღრმავებული ინტერვიუების დროსაც აღინიშნა, რომ მოწყვლად კატეგორიას არ აქვს ხელმისაწვდომობა ინტერნეტისადმი.

მესამე ბლოკი. სასურსათო უსაფრთხოება

ადამიანის უსაფრთხოების კოპონენტებს შორის სასურსათო უსაფრთხოება ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ნაწილია, ამიტომაც კვლევაში ჩართულია შეკითხვები ამ კუთხით.

შეკითხვაზე - თქვენთვის ყველაზე მეტად რა ფაქტორი უქმნის ყველაზე დიდ საფრთხეს სასურსათო უსაფრთხოებას - ქალებმა შემოხაზეს ყველაზე პრიორიტეტული 2 ვერსია და, შესაბამისად, პასუხებიც ასე განაწილდა:

მაღალი ღირებულების პროდუქტები - 88,37%, მათ შორის: დევნილი - 38,15%, ადგილობრივი - 55,92%

ხარისხიანი პროდუქტების არარსებობა - 72,09%, მათ შორის: დევნილი - 43,54%, ადგილობრივი - 50,80%

სიახლოვეს პროდუქტების მაღაზიის არარსებობა - 25%, მათ შორის: დევნილი - 16,27%, ადგილობრივი - 79, 06%.

პასუხებიდან ვლინდება, რომ გამოკითხულთა უმრავლესობას არ აქვს შესაძლებლობა, შეიძინოს ხარისხიანი საკვები პროდუქტები. ქალებისთვის არანაკლებ საგანგაშოა ისიც, რომ გაიზარდა ფასები პროდუქტებზე. ადამიანური უსაფრთხოების ამ კომპონენტშიც არის გარკვეული და საკმაოდ სერიოზული საფრთხეები, რაც ქალებისთვის განსაკუთრებულ საზრუნავს წარმოადგენს და ეს გამოკითხვამაც დაადასტურა.

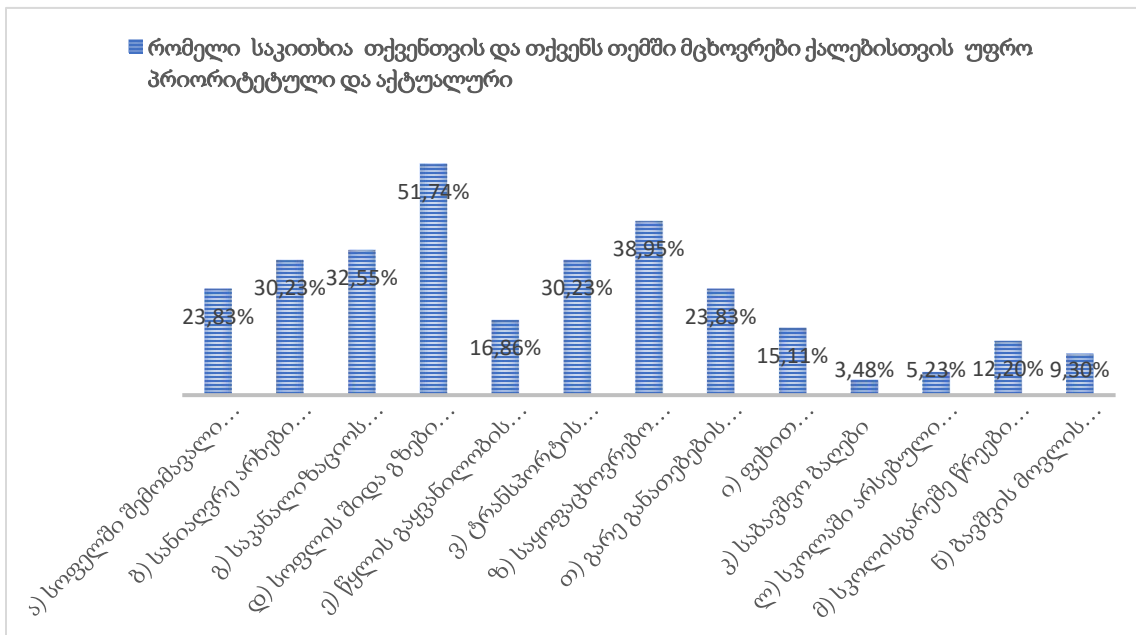
მეოთხე ბლოკი. საზოგადოებრივი უსაფრთხოება

საზოგადოებრივი უსაფრთხოება მოიცავს ყველა იმ კომპონენტს, რომლის მიხედვითაც არ უნდა ირღვეოდეს ადამიანის უფლებები და ის თავს დაცულად უნდა გრძნობდეს საზოგადოებრივი საფრთხეებისგან.

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში გამოკითხული 172 ქალის პასუხებიდან ჩანს, რომ მათი საზოგადოებრივი უსაფრთხოება არ არის გარანტირებული და ეს გამოწვეულია არსებული პრობლემებით. მათთვის განსაკუთრებით აქტუალურია ინფრასტრუქტურული პრობლემები: სოფლის შიდა გზების თუ სოფელში შემომავალი ცენტრალური გზის მოწესრიგება (51,74% და 30,23%), საკანალიზაციო სისტემის გამართვა (32,55%) და სხვა. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ტრანსპორტის მომსახურების გაუმჯობესება (30,23%), წყლის გაყვანილობის სისტემის და სასმელი წყლის მიწოდების ხარისხის გაუმჯობესება (16,86%).

გამოკითხულთა გარკვეული ნაწილი (38, 95%) ყურადღებას ამახვილებს იმაზე, რომ სოფელში არ არის საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტები (სალონი, სამკერვალო, და ა.შ), არ არის გარე განათება (23,83%), ბორდიურები და ტროტუარები (15,11%).

განსაკუთრებით უნდა გამოიყოს იმ დედების რაოდენობა, რომლებსაც არ აკმაყოფილებთ სკოლის ინფრასტრუქტურა (5,23%), არ მოსწონთ, რომ არ არის სკოლის გარეშე წრეები ბავშვებისთვის (12,20%) და ვერ სარგებლობენ ბავშვის მოვლის მხარდაჭერის სერვისებით (სკოლის და ბაღის შემდგომი) დასაქმებული დედებისთვის (9,30%).

თვისებრივი კვლევის მონაცემებმა დააზუსტა ეს პრობლემები და გაირკვა რესპონდენტების დამოკიდებულებაც მათ მიმართ:

„ძირითადი პრობლემაა უმუშევრობა, პანდემიაც დაემატა. ახალ ბინებში შეგვასახლეს, მაგრამ დღემდე სარდაფებში წყალია და ბევრი პრობლემაა ამის გამო“.

„ინგირში ძან ცუდი გზებია, არ არის სანიაღვრეები. ჭებში საერთოდ წყალი არ გვაქვს, კარებთან გადის წყალი და ჩვენ არ გვაძლევენ, ეს ქალაქისათვის“.

„განმუხურში დევნილთა ჩასახლებაში მცხოვრები მოსახლეობის პრობლემაა ცენტრალური წყლის დაერთება და გაუმართავი კანალიზაცია“.

„თემში არ არის აფთიაქი, ბანკი. ეს შემაფერხებელი ფაქტორი მოსახლეობისთვის განსაკუთრებით პანდემიის დროს გახდა თვალსაჩინო“.

„მოსახლეობაში დარიგდა თესლები და ბოსტნის დასამუშავებლად არ არის ტექნიკა“.

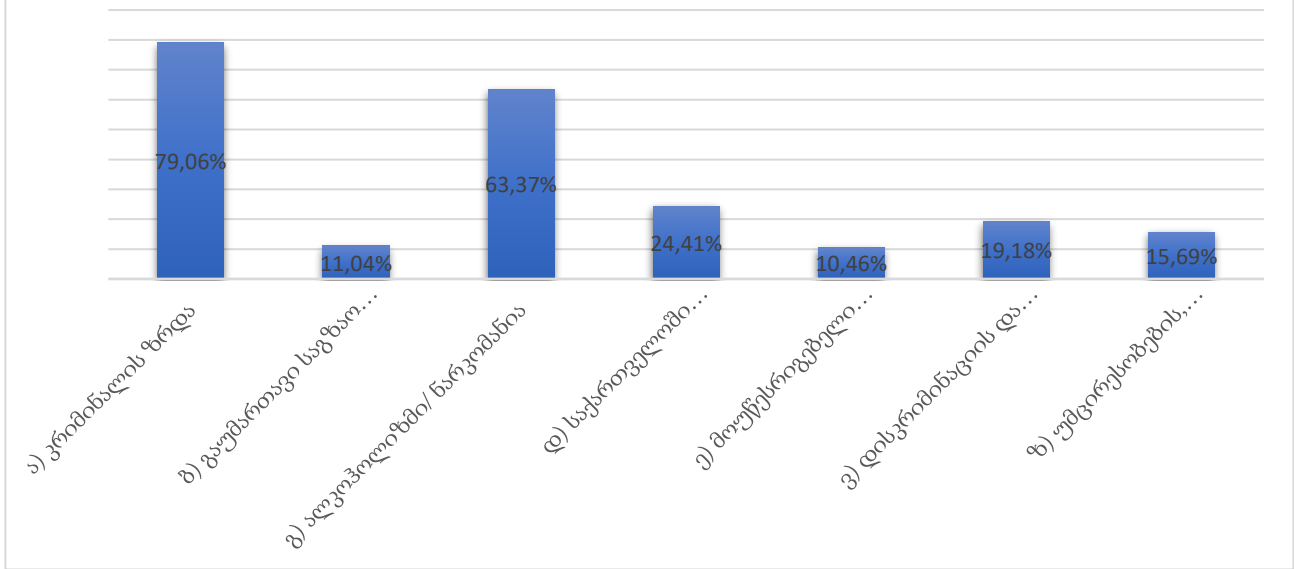
ჩაღრმავებული ინტერვიუების რესპონდენტებმაც ყურადღება გაამახვილეს არსებულ პრობლემებზე:

„ყველაზე პრიორიტეტულია სოციალური პრობლემა. ჯაჭვური რეაქციის პრინციპით, ის სხვა მრავალ მიმართულებაზე ახდენს გავლენას. ამან განსაკუთრებით პანდემიის პირობებში იჩინა თავი. განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ შექმნა კარგი პლატფორმა, რომელიც უწყობდა ხელს მასწავლებლებს, ვირტუალურ საკლასო ოთახში ჩაეტარებინათ გაკვეთილი. პრობლემა იყო წვდომა ინტერნეტთან. მშობლებმა, ფინანსური პრობლემებიდან გამომდინარე (ბევრმა პანდემიის გამო სამუშაო ადგილი დაკარგა), ვერ შეძლეს ინტერნეტ პაკეტების შეძენა, ზოგიერთს არ ჰქონდა კომპიუტერი ან ტელეფონი, რომ დასწრებოდა გაკვეთილებს (ადგილობრივი ექსპერტი განათლების საკითხებში).

„მუნიციპალიტეტი ახორციელებს სამოცამდე სხვადასხვა სახის ქვეპროგრამას სწორედ ამ მიმართულებით. 2020 წლის პირველი სექტემბრიდან ჩვენ დაგვემატა კიდევ ახალი მიმართულება და ახალი პასუხისმგებლობა - ბავშვთა დაცვის და მხარდაჭერის განყოფილება. ექვსშტატიანი განყოფილებაა და ეს არის კიდევ ახალი გამოწვევა ჩვენთვის სამსახურისთვის, მუნიციპალიტეტისთვის (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

გამოკითხულებს შესაძლებლობა ჰქონდათ, დაეფიქსირებინათ არსებული საფრთხეები და ამ მხრივ ასეთი სურათი გამოიკვეთა. უმეტესობას, 79,06%-ს, კრიმინალის ზრდა აწუხებს, ალკოჰოლიზმს და ნარკომანიას მიიჩნევს საფრთხედ 63,37%, კონფლიქტების ესკალაციის საშიშროებას ხედავს 24,41%. სხვა მონაცემები ასე განაწილდა: გაუმართავი საგზაო მოძრაობა (11,04%), საქართველოში მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურა (10,46%), დისკრიმინაციის და შეუწყნარებლობის მაღალი დონე (19,18%), უმცირესობების, განსხვავებული პოლიტიკური შეხედულებების პირების საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობის დაბალი ხარისხი (15,69%).

რომელს მიიჩნევთ ყველაზე დიდ პრობლემად საზოგადოებრივი უსაფრთხოებისთვის?

კვლევამ გამოავლინა ქალების განსაკუთრებული დამოკიდებულება განათლების საკითხისადმი. 31,97%-ის აზრით, ხარისხიანი საშუალო განათლება ხელმისაწვდომია, თუმცა 9,30% ამ კითხვას უარყოფითად პასუხობს. ყურადღება გამახვილდა მიზეზებზე, რომელთა შორის, პანდემიის პირობებიდან გამომდინარე, პირველ ადგილზეა დაბალი ხარისხის ინტერნეტი (დისტანციური სასწავლო პროცესის უზრუნველსაყოფად) - (54,65%). მნიშვნელოვანი მიზეზებია ასევე: სწავლების დაბალი ხარისხი (38,95%), არასაკმარისი პროფესიონალი პედაგოგის არსებობა (25%), გაუმართავე სასკოლო ინფრასტრუქტურა (16,27%). 13,37%-ისთვის პრობლემას ქმნის ის, რომ სკოლა შორსაა სახლიდან, 24,41% კი აღნიშნავს იმას, სკოლას არ აქვს შესაბამისი ტექნიკური აღჭურვილობა (კომპიუტერები, ინტერნეტი, სპეციალიზებული საგნობრივი კაბინეტები).

ინტერნეტთან დაკავშირებით არაერთი კომენტარი გაკეთდა ფოკუს-ჯგუფების დროსაც. ეს პრობლემა განსაკუთრებული სიმწვავეით დადგა პანდემიის პირობებში, ონლაინ სწავლებისას. ინტერნეტის გაუმართაობამ შეაფერხა მოსწავლეების და მასწავლებლების ჩართვა გაკვეთილებში. პრობლემების პარალელურად, დაფიქსირდა ინფორმაცია მხარდაჭერის პროგრამაზეც:

„მერის გადაწყვეტილებით დაინერგა ნიჭიერი ახალგაზრდების მხარდაჭერის პროგრამა, ქვეპროგრამა არის კონკრეტულად იმ სტუდენტების მხარდაჭერა, ვინც სწავლობს საზღვარგარეთ, განისაზღვრება სამი ათასი ლარით და ირიცხება ერთჯერადად. ეს პროგრამა და ფინანსური საბიუჯეტო კოდი აერთიანებს სხვადასხვა პროგრამას: მერის სტიპენდია, სხვადასხვა ნიჭის მქონე ადამიანების გამგზავრების ხელშეწყობა, ბავშვების და ახალგაზრდების მხარდაჭერა (მერიის წარმომადგენელი).

რესპონდენტები შეეხნენ უმაღლესი განათლების ხელმისაწვდომობასაც. 34,30%-ს მიაჩნია, რომ ეს ხელმისაწვდომია, უარყოფითი დამოკიდებულება აქვს 5,23%-ს, დანარჩენებმა კი დააფიქსირეს პასუხის მესამე ვერსია: „ნაწილობრივ“. პრობლემათა შორის მაღალი პროცენტულობითაა წარმოდგენილი შემდეგი პასუხები: სწავლების მაღალი საფასური (39,53%) და რეგიონიდან სტუდენტისთვის ქალაქში ხელმიუწვდომელი უფასო საცხოვრებელი (37,20%). აღნიშნა ისიც, რომ დაბალია სწავლების ხარისხი (2,90%).

მეხუთე ბლოკი. ჯანმრთელობის უსაფრთხოება

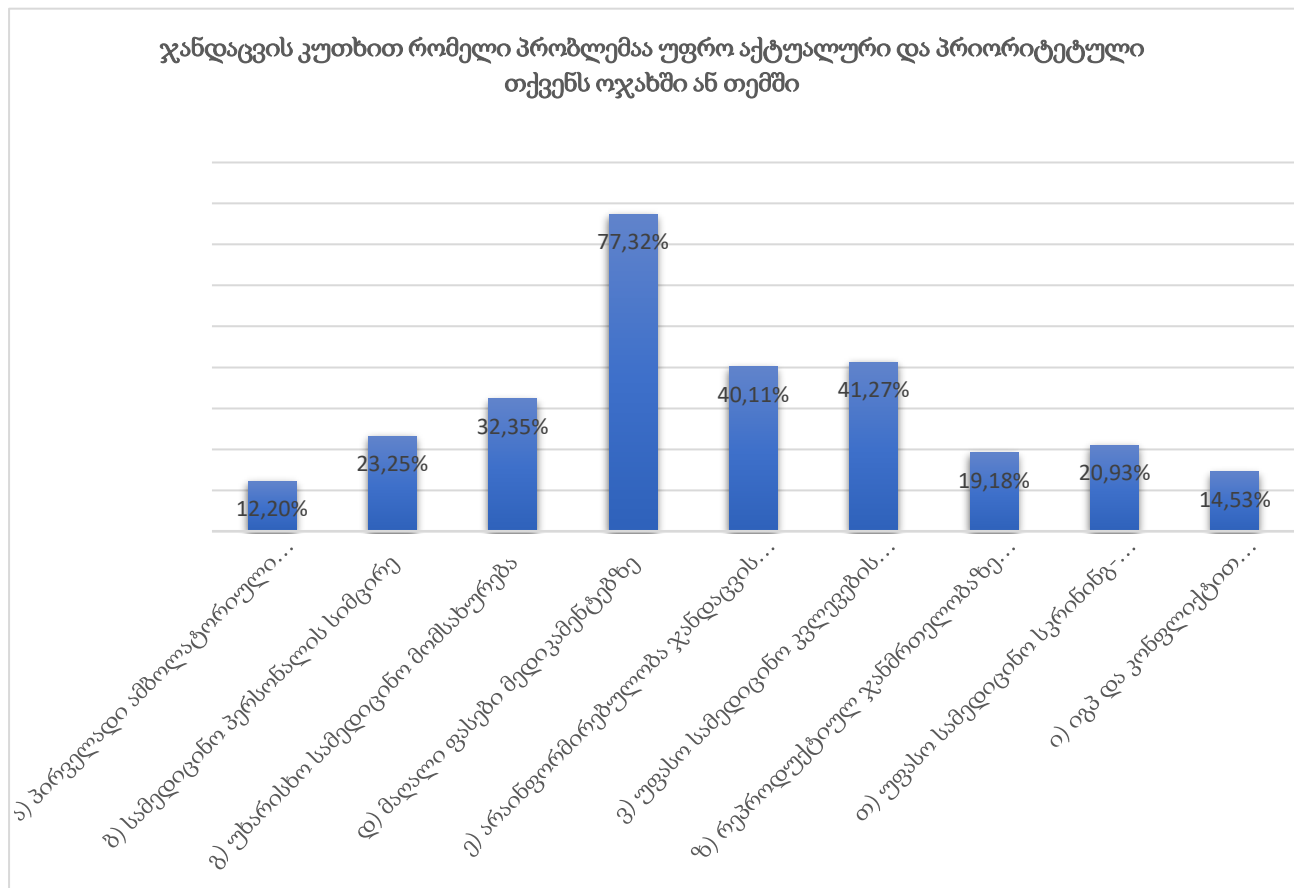
ჯანმრთელობის უსაფრთხოება გამოკითხულებისთვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია და ეს ნათლად გამოავლინა რაოდენობრივმა კვლევამ. ქალებისთვის განსაკუთრებული მდელვარების საგანს წარმოადგენს მედიკამენტებზე მაღალი ფასები, რაც გამოკითხულთა 77,32%-მა დააფიქსირა, მათ შორის: დევნილია 36,09% და ადგილობრივი - 58,64%. ადგილზე, სოფლებში უფასო სამედიცინო კვლევების არარსებობას უჩივის 41,27%. ჯანდაცვის პროგრამებზე არაინფორმირებულობას აფიქსირებს 40,11%, მათ შორის უმეტესობა (59,42%) ადგილობრივია. არის სხვა საკითხებიც, რომლებზეც ამხვილებენ ყურადღებას გამოკითხვის მონაწილე ქალები: პირველადი ამბულატორიული სამედიცინო პუნქტის არარსებობა - 12,20%, მათ შორის: დევნილი - 52,23%, ადგილობრივი - 42,85%.

სამედიცინო პერსონალის სიმცირე - 23,25%, მათ შორის: დევნილი - 25%, ადგილობრივი - 67,5%. უხარისხო სამედიცინო მომსახურება - 32,55%, მათ შორის: დევნილი - 23,21%, ადგილობრივი - 51,78%.

რეპროდუქტიულ ჯანმრთელობაზე დაბალი ცნობიერება - 19,18%, მათ შორის: დევნილი - 24,24%, ადგილობრივი - 72,72%.

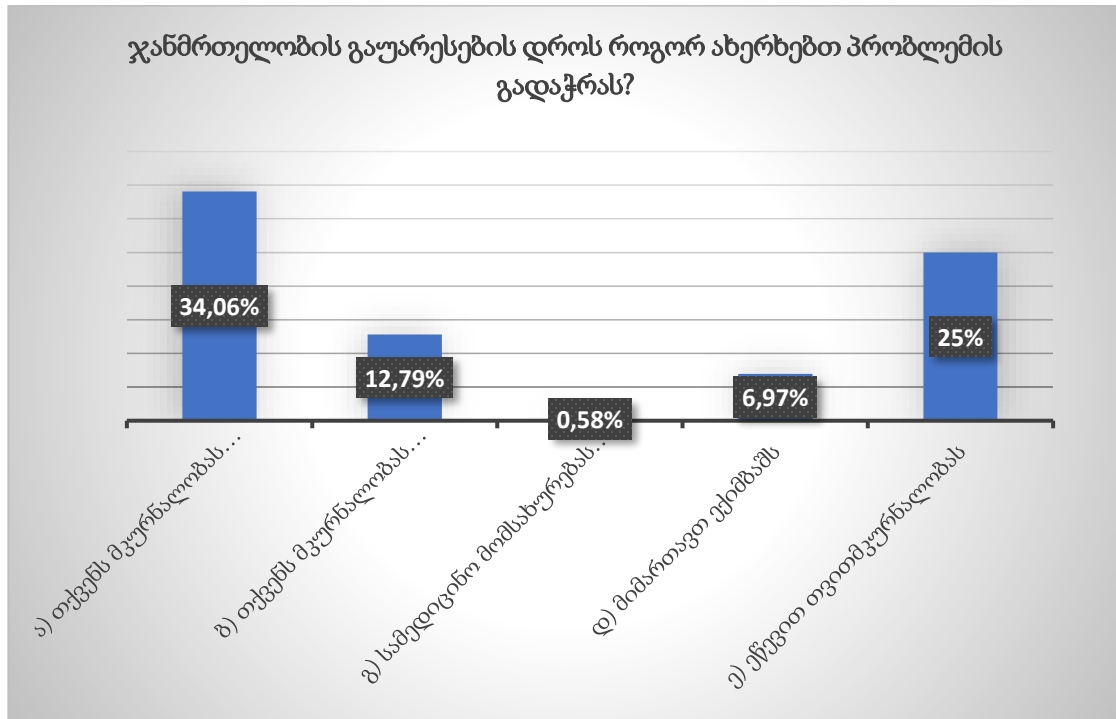
უფასო სამედიცინო სკრინინგ პროგრამები გოგონებისა და ქალებისათვის - 20,93%, მათ შორის: დევნილი - 38,88%, ადგილობრივი - 52,77%

იგპ და კონფლიქტით დაზარალებული ქალებისთვის მიზნობრივი ჯანდაცვის პროგრამების სიმცირე - 14,53%, მათ შორის: დევნილი - 68%), ადგილობრივი - 24%.

როგორც რაოდენობრივი კვლევით დადგინდა, ჯანმრთელობის გაუარესების დროს მონაწილეთა

ერთ ნაწილს პრობლემის გადაჭრაში საყოველთაო ჯანდაცვის პროგრამა ეხმარება (34,06%), 25% თვითმკურნალობას ეწევა, ხოლო კერძო დაზღვევით სარგებლობს 12,79%. არის კატეგორია, რომელიც მიმართავს ექიმბაშს (6,97%), გამოკითხულთა შორის ერთადერთმა ქალმა კი განაცხადა, რომ სამედიცინო მომსახურებას, ძირითადად, იღებს საზღვარგარეთ (0,58).

ფოკუს-ჯგუფის დროსაც ისაუბრეს მონაწილეებმა ჯანდაცვის კუთხით არსებულ პრობლემებზე და მხარდაჭერაზეც მუნიციპალიტეტის მხრიდან. აღინიშნა, რომ აუცილებელია კოკის ამბულატორიის რეაბილიტაცია. სოფელში უნდა იყოს აფთიაქი და ყველაზე მოთხოვნადი წამლები. ფოკუს-ჯგუფის მონაწილეებმა დააფიქსირეს, რომ თავად და მათ ახლობლებს დასჭირდათ მხარდაჭერა ჯანდაცვის სფეროში და მიიღეს კიდევ.

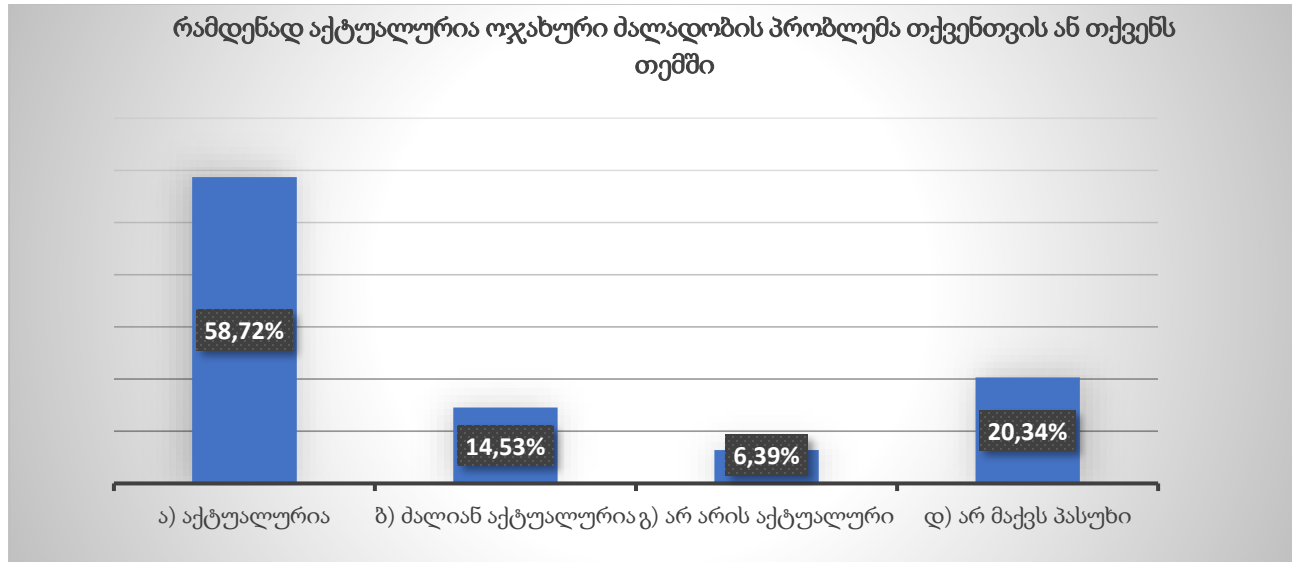
- მივმართე ჯანდაცვის პროგრამას და დამიფინანსეს ძვირადღირებული მედიკამენტები.
- მეუღლის ოპერაცია დააფინანსეს 70%-ით.
- გამოვეყოფ ჯანდაცვის პროგრამას. ჩემი ავადმყოფი და ჩართული იყო მომვლელის პროგრამაში. უსარგებლია მედიკამენტების პროგრამითაც.

ჯანდაცვის კუთხით მხარდაჭერასა და ადგილობრივ პროგრამებზე ინფორმაცია გაუღერდა ადგილობრივ ექსპერტთან ინტერვიუშიც:

„ხანდაზმულთა შინმოვლის პროგრამა ეხმარება იმ ხანდაზმულ მოქალაქეებს, რომლებსაც არ ჰყავთ ოჯახის წევრები და არ შეუძლიათ ჰიგიენის და ყოფითი პრობლემების გადაჭრა. ერთჯერადი ასლარიანი დახმარება ჩანაცვლდა სერვისით, რომელიც გაცილებით უფრო ძვირი ღირს. 100-ზე მეტი ბენეფიციარია. პერიოდულობით მათთან მიდის კვალიფიციური ჯგუფი. მულტიდისციპლინურ ჯგუფში არის ექიმი, რომელიც უწევს კონსულტაციას და დახმარებას. პროგრამაში ჩართულია ქალაქის და თემის მოსახლეობა. შარშან დავიწყეთ პროგრამა - ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ადრეული გამოვლენა. 888 მაღალი რისკის მქონე ქალმა ჩაიტარა ხარისხიანი სამედიცინო სერვისი, მოხდა დიაგნოსტიკა. ყველა შემთხვევაში პროგნოზი იყო კეთილსაიმედო. რეგიონის მონაპოვარია სკრინინგ ცენტრი, ჩეხეთის კარიტასის და მთავრობის სეროიზული ინვესტიცია“ (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

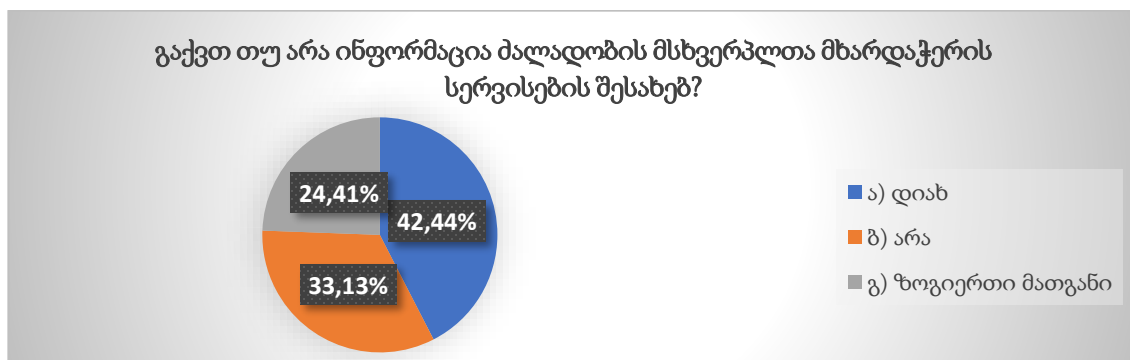
მეექვსე ბლოკი. პირადი უსაფრთხოება

პირადი უსაფრთხოების კუთხით ოჯახში ძალადობა ერთ-ერთი სერიოზული საფრთხეა. პრობლემა არ არის აქტუალური 11 რესპონდენტისთვის (6,39%) და არ აქვს პასუხი 35-ს (20,34%). უმეტესობისთვის კი ძალადობა აქტუალური პრობლემაა თემში. უფრო კონკრეტულად, ციფრები ასე ჩამოიშალა: აქტუალურია - 101 (58,72%), ძალიან აქტუალურია - 25 (14,53%).

გამოიყო ძალადობის ყველა ფორმა, მაგრამ, მონაწილეთა მოსაზრებით, თემში ყველაზე გავრცელებულია ფსიქოლოგიური ძალადობა 88 (51,16%), ერთნაირი პროცენტული მაჩვენებლით (23,83%) აღინიშნა ფიზიკური და ეკონომიკური ძალადობა. როგორც ირკვევა, ადგილი აქვს სექსუალურ ძალადობასაც (1,16%)

მსხვერპლთა მხარდაჭერის სერვისებს ძალადობის შემთხვევაში უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება და აუცილებელია მათზე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაც. გამოვლინდა, რომ უმეტესობას (42,44%) აქვს სათანადო ინფორმაცია. რაც შეეხება კონკრეტულ სერვისებს, ჩამონათვალი ასეთ სურათს ქმნის: გამოკითხულებმა იციან ცხელი ხაზის შესახებ (36,04%), არასამთავრობო ორგანიზაციების სერვისებზე (16,86%), სამთავრობო და არასამთავრობო დონეზე არსებულ კრიზისულ ცენტრებზე (12,79%), სახელმწიფო და არასამთავრობო ორგანიზაციების ბაზაზე არსებულ თავშესაფრებზე (9,88%), სახელმწიფო იურიდიულ სამსახურებზე (4,65%). სამწუხაროდ, არაფერი იციან გამოკითხულებმა მუნიციპალურ სერვისებზე.

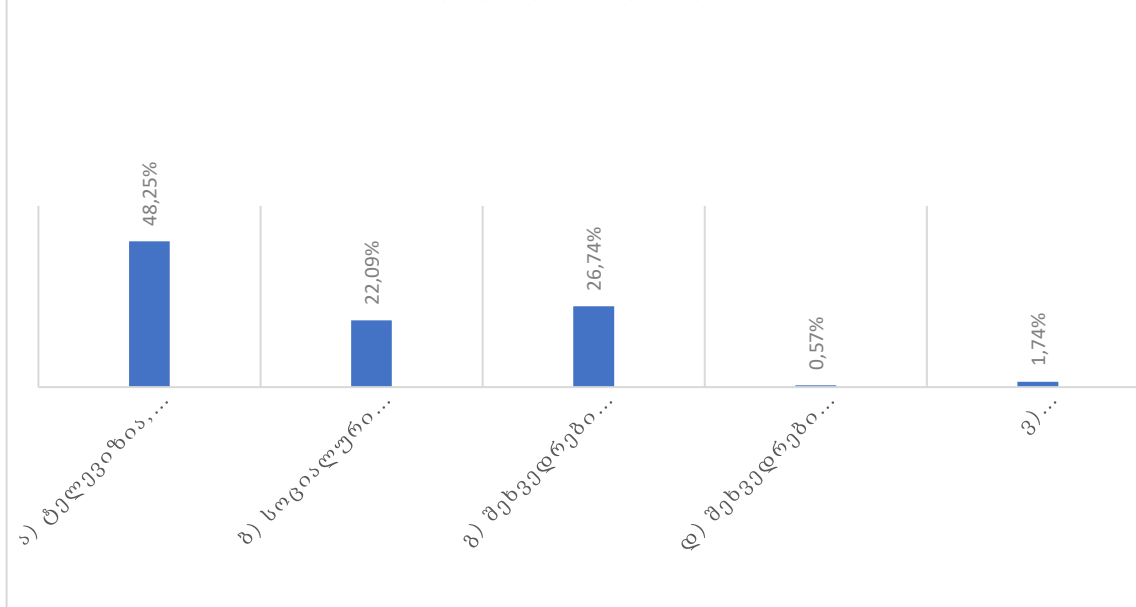
ამ კუთხით სრული ინფორმაცია იქნა მიღებული ჩაღრმავებული ინტერვიუების დროს, თუმცა ამ პროგრამების შესახებ ჯერ კიდევ ბევრმა არ იცის.

„მერიაში გვაქვს რიგი პროგრამები, რომლებიც წლების განმავლობაში ინერგებოდა, გამომდინარე იმ გამოწვევებიდან და რეალობიდან, რომლის წინაშეც დგას ჩვენი მოსახლეობა. ფუნქციონირებს ქალთა და ოჯახის ძალადობის მსხვერპლთა სარეაბილიტაციო კრიზისული ცენტრი. უფრო მდგრადი აღმოჩნდა ის პროექტები, რომლებიც დავიწყეთ სამოქალაქო სექტორთან ერთად, ანუ როდესაც მულტისექტორული დაინტერესება გამოიკვეთა. თავშესაფრის მოსარგებლე ბენეფიციარების - ქალების და ბავშვების რაოდენობა იზრდება წლიდან წლამდე. ჩვენთან ფუნქციონირებს უწყებათაშორისი კომისია (პოლიცია, პროკურატურა, ადგილობრივი ხელისუფლება, არასამთავრობო სექტორი), რომელიც წლების განმავლობაში ახდენს ამ მიმართულებით ცნობიერების ამაღლებას“ (მერიის წარმომადგენელი).

„ჩვენ გვაქვს დღის ცენტრი და თავშესაფარი. რეგულაციების მოხსნისთანავე დაიწყო ბენეფიციართა რაოდენობის ზრდა. რეგულაციების დროს თითქოს შემცირდა ძალადობა. სინამდვილეში კი არ შემცირდა, უბრალოდ არ რეკავდნენ, შეიძლება ვერც რეკავდნენ. ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი არის ერთ-ერთი ფლაგმანი სხვა მუნიციპალიტეტებთან შედარებით - მაგალითად მოგვყავს, როგორც სენსიტიური გენდერის და ძალადობის საკითხების მიმართ. პირველად ზუგდიდში დაინერგა პროგრამა - ერთჯერადი დახმარება ძალადობის მსხვერპლთათვის. თუ ადრე იყო მუნიციპალური თანხა - 800 ლარი და აძლევდნენ მსხვერპლს, შესაბამისი დოკუმენტაციის წარდგენის შემდგომ, ახლა ითვალისწინებენ სხვადასხვა ფაქტორს: რამდენი შვილი ჰყავს, რა პირობებშია და ა.შ. პროგრამა მუშაობს და ეს კარგია. თავშესაფარი არის რეგიონალური და მთლიანად სამეგრელოდან მოდიან ბენეფიციარები. გადმოდიან აფხაზეთიდანაც“ (ადგილობრივი ექსპერტი ძალადობის საკითხებში).

ძალადობის მსხვერპლთა ან პოტენციურ მსხვერპლთა დახმარების სერვისების შესახებ ინფორმაცია რესპონდენტებს, ძირითადად, აქვთ ტელევიზია/რადიოდან (48,25%) გამოვლინდა სხვა წყაროებიც: შეხვედრები არასამთავრობო ორგანიზაციებთან (26,74%), სოციალური ქსელი (22,09%), შეხვედრები ცენტრალური ხელისუფლების წარმომადგენლებთან (0,57%), საინფორმაციო ფურცლები, განცხადებები საზოგადოებრივი თავშეყრის ადგილებში (1,74%).

რა წყაროდან მიიღეთ ინფორმაცია ძალადობის მსხვერპლთა ან პოტენციურ მსხვერპლთა დახმარების სერვისების შესახებ?

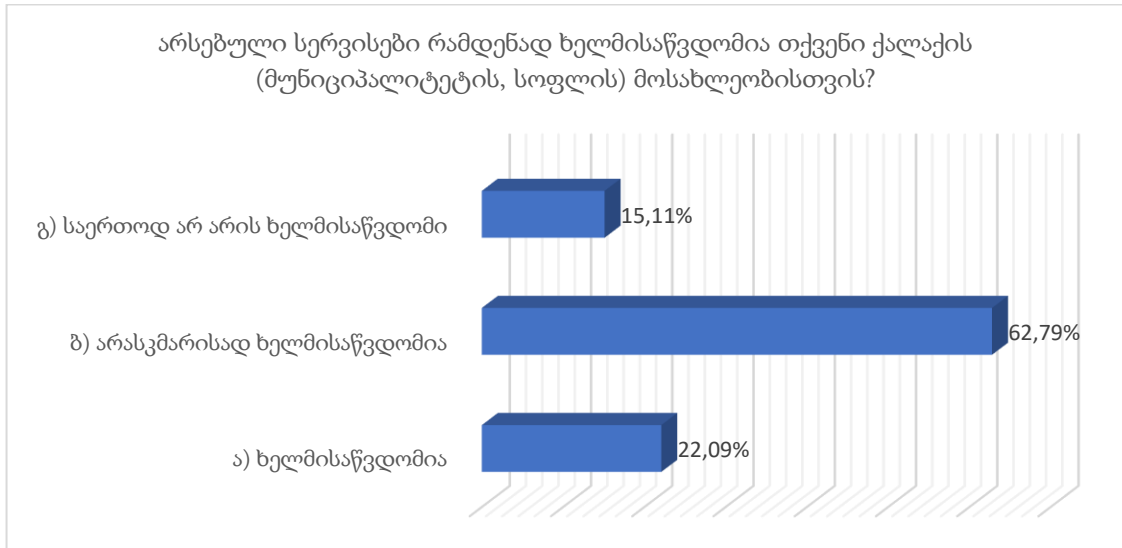
ადგილობრივი ექსპერტები მიიჩნევენ, რომ მოსახლეობა ინფორმირებულია ამ საკითხებზე.

„მოსახლეობა ინფორმირებულია ადგილობრივი წარმომადგენლების, მაჟორიტარების მხრიდან. ჩვენ ყველა ინფორმაცია გამჭვირვალედ გვიდევს სოციალურ ქსელში“ (მერიის წარმომადგენელი).

„ძალადობის მსხვერპლი რეკავს 112-ში და პოლიციას გადმოჰყავს ჩვენთან. მაგრამ არის შემთხვევები, როდესაც პოლიციაში არ რეკავენ იმიტომ, რომ არ უნდათ, ქმარი დაიჭირონ და პირდაპირ მოდიან თავშესაფარში. დღის ცენტრში დადიან ქალები, რომლებსაც არ სჭირდებათ თავშესაფარი, მაგრამ სჭირდებათ გარკვეული სერვისები, ფსიქოთერაპიის კურსი, იურისტის, სოცმუშაკის დახმარება. პოლიციის ინფორმაცია უკვე იციან - ტელევიზიებიდან, ვიდეორგოლებიდან, მესიჯებიც მოდის. არის შემთხვევები, როცა პირდაპირ მიდიან მუნიციპალიტეტში, ან შემაკავებელი ორდერი აქვს და პოლიციელი ეუბნება, შეგიძლიათ მუნიციპალიტეტში გარკვეული სერვისი მიიღოთ. არის ინფორმაციის მიღება ნაცნობობით, ვიღაც იმის დაქალია, იმის მეზობელია და ა.შ.“ (ადგილობრივი ექსპერტი ძალადობის საკითხებში).

„მიყვარს აპელირება ერთი აღმოსავლური სიბრძნით „იცი - ნიშნავს, შეგიძლია“, ანუ ეს არის როგორც თვითმმართველობის, ასევე მოქალაქის სტრატეგია. ჩვენს ხელთ არსებულ ყველანაირ რესურსს ვიყენებთ. გვაქვს მოქალაქეებთან ურთიერთობის სხვადასხვა ფორმატი - გარდა სტანდარტულისა, ის, რომ მოქალაქეს შეუძლია განცხადების შემოტანა, როგორც პირადად ასევე ელექტრონულად, არის ბეჭდვითი გამომცემლობა და პერიოდულად მიეწოდება მოსახლეობას გაზეთის სახით. აქტიურია სოციალური ქსელი, ცხელი ხაზი“ (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

შეკითხვაზე - არსებული სერვისები რამდენად ხელმისაწვდომია თქვენი ქალაქის (მუნიციპალიტეტის, სოფლის) მოსახლეობისთვის - პასუხის სამი ვარიანტი გამოიკვეთა: ხელმისაწვდომია - 38 (22,09%), არასაკმარისად ხელმისაწვდომია - 108 (62,79%), საერთოდ არ არის ხელმისაწვდომი - 26 (15,11%).

მონაწილეთა მცირე ნაწილის (2,90%) აზრით, ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ ქალთა მიმართ ძალადობაზე რეაგირებისთვის დანერგილი პროგრამები საკმარისია, 22,67% არასაკმარისად მიიჩნევს, ხოლო მეტი წილი (38,37%) აფიქსირებს პასუხს: ნაწილობრივ. გამოვლინდა კატეგორია, რომელიც არ ფლობს ინფორმაციას ადგილობრივი თვითმმართველობის აღნიშნული პროგრამების შესახებ (18,02%), ამდენივე ადამიანისთვის კი აუცილებელია პროგრამების გამრავალფეროვნება და ძალადობის მსხვერპლის სპეციფიკურ საჭიროებაზე მორგება (18,02%).

თვისებრივი კვლევის მასალებმაც საინტერესო მომენტები წარმოაჩინა:

„აქტიურად მოგვმართავენ ძალადობის მსხვერპლი ქალები. ზუგდიდი იყო ერთ-ერთი პირველი მუნიციპალიტეტი, რომელმაც დანერგა დახმარების პროგრამა. 100-დან 800 ლარამდე ეს არის ერთჯერადი, შეიძლება სიმბოლური მექანიზმი პირველადი საჭიროებისათვის. უფრო ეფექტიანი და გრძელვადიანია თავშესაფრები და ძალადობის მსხვერპლი ქალების ხელშეწყობი პროგრამები“ (მერიის წარმომადგენელი).

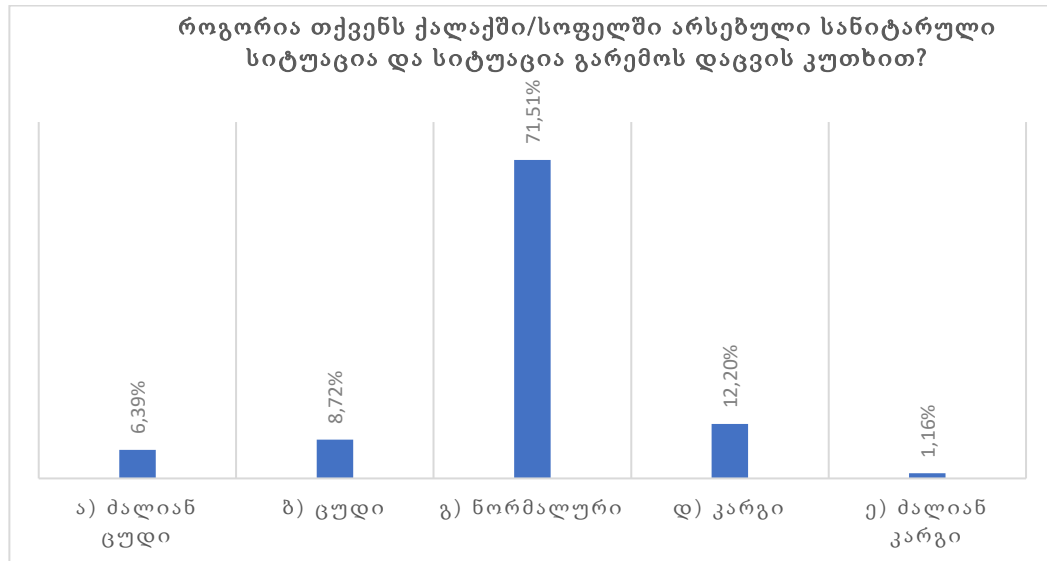
„ძალადობის კუთხით არის ბინის დაქირავების პროგრამა და ერთჯერადი დახმარება. ამით სარგებლობენ ჩვენი ბენეფიციარები. ბინის პროგრამა კარგია, მაგრამ მცირედია თანხა, 100 და 150 ლარად ზუგდიდში უკვე ვერაფერს ვერ იშოვი ისეთს, რომ ნორმალური საყოფაცხოვრებო პირობები გქონდეს, ბავშვებით რომ იცხოვრო“ (ადგილობრივი ექსპერტი ძალადობის საკითხებში).

„ჩვენ გვაქვს პროექტების თანადაფინანსების პროგრამა. ერთ-ერთმა აპლიკანტმა პროექტი დაწერა ძალადობის მსხვერპლი ქალებისთვის, საბუღალტრო და სხვა მიმართულებით პროფესიის დაუფლების და დასაქმების პერსპექტივით. პროგრამის 80%-ზე მეტმა ბენეფიციარმა დაიწყო მუშაობა. პროექტების დაფინანსების და კომისიური განხილვის დროს აქცენტს ვაკეთებთ იმაზე, რომ თევზი კი არ მივცეთ, თევზის ჭერა ვასწავლოთ ჩვენს ბენეფიციარებს, რათა გაძლიერდნენ და შეძლონ დამოუკიდებლად ოჯახის რჩენა“ (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

ფოკუს-ჯგუფის მონაწილეების აზრით, ძალადობაზე რეაგირებისთვის დანერგილი პროგრამები საკმარისია, გარკვეული წვლილი მიუძღვით არასამთავრობო ორგანიზაციებსაც - ტრენინგებით და პროექტებით. მეორე ნაწილის თქმით, პროგრამები არასაკმარისია.

მეშვიდე ბლოკი. ეკოლოგიური უსაფრთხოება

ეკოლოგიური უსაფრთხოება ადამიანური უსაფრთხოების საკმაოდ მნიშვნელოვანი სეგმენტია და არსებული მდგომარეობა გარკვეულ შემფოთებას იწვევს. თუმცა გამოკითხულთა დიდი უმეტესობისთვის (71,51%) ნორმალურია ქალაქში/სოფელში არსებული სანიტარული სიტუაცია და სიტუაცია გარემოს დაცვის კუთხით. მცირე ნაწილი მიიჩნევს, რომ სიტუაცია ცუდია (8, 72%) და კიდევ უფრო ნაკლები - ძალიან ცუდი (6, 39%).

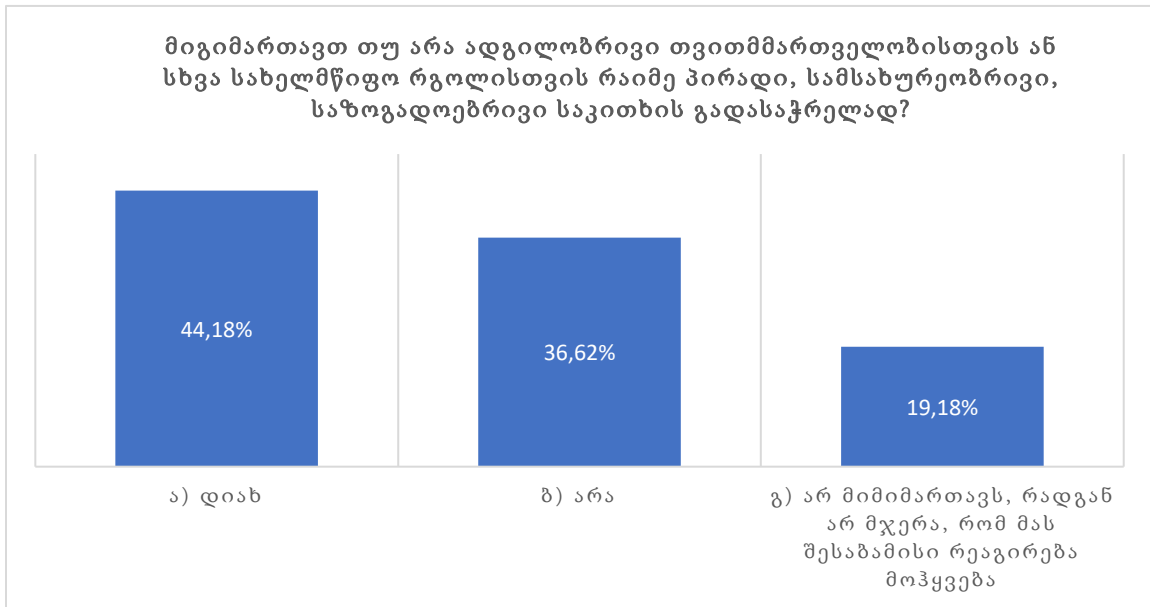
ფოკუს-ჯგუფებში ქალებმა რამდენიმე პრობლემური საკითხი წამოსწიეს:

- *მაწანწალა ძაღლები ძალიან გვაწუხებს, სადარბაზოში ფეკალიებია, ანტისანიტარიაა.*
- *ცხოველთა თავშესაფარი არ არის, ჩვენ რამდენჯერმე დავუკავშირდით კონკრეტულ ადამიანებს, მაგრამ წაიყვანენ, აცრას გაუკეთებენ და უკან აბრუნებენ.*
- *ანტისანიტარიაა, წყლის პრობლემაა. საჭიროა სადეზინფექციო ხსნარებზე ხელწვდომა.*

შემდეგი პასუხები დაფიქსირდა შეკითხვაზე - ჩამოთვლილთაგან, რომელია ეკოლოგიური პრობლემათა შორის ყველაზე მნიშვნელოვანი თქვენს თემში: დაბინძურებული ჰაერი (29,09%), სუფთა წყალთან არაჯეროვანი ხელმისაწვდომობა (11,04%), საკანალიზაციო სისტემების გაუმართაობა (25%), სანიაღვრე მილების არარსებობა/გაუმართაობა (34,88%).

მერვე ბლოკი. ზოგადი კითხვები

ადამიანური უსაფრთხოების მისაღწევად განსაკუთრებული როლი ენიჭება თანამშრომლობას ადგილობრივ თვითმმართველობასთან. გაირკვა, რომ რესპონდენტთა 44,18%-ს მიუმართავს თავისი პრობლემების მოსაგვარებლად, 36,62%-ს - არა. რაც შეეხება 19,18-ს არ მიუმართავს იმიტომ, რომ არა აქვს ნდობა, არ სჯერა, რომ შესაბამისი რეაგირება მოჰყვება.

ფოკუს-ჯგუფების მონაწილეებმა დააფიქსირეს პრობლემები, რომლებიც ადგილობრივი თვითმმართველობის დახმარებით მოგვარდა:

- მივმართე ინფრასტრუქტურული დახმარებისთვის და მყისიერი დადებითი პასუხი მივიღე.
- საახალწლოდ წყლის ტუმბო გაფუჭდა დასახლებაში და წყალი არ გვქონდა. მერიის ინიციატივით, სარეზერვო ფონდიდან ერთ დღეში შეიძინეს - დაუყოვნებელი რეაგირება იყო მათი მხრიდან.
- ინფრასტრუქტურული დახმარება დაგვჭირდა და რამდენჯერაც მივმართეთ, ყოველთვის დადებითი პასუხი მივიღეთ. ამ მხრივ ძალიან კმაყოფილი ვარ.
- კოვის საჯარო სკოლას გაუკეთდა საპირფარეშოები, მოხდა გზების რეაბილიტაცია.
- შემოკავდა სოფლის სასაფლაოები.

აღინიშნა საპირისპირო მოსაზრებებიც:

- ყოველი წვიმის პერიოდში სანიაღვრეებზე წყალი არ გადის, მიმომართავს წერილობითაც, ისედაც, მაგრამ დღემდე მოუგვარებელია. გვეუბნებიან, გაკეთდება, გაკეთდება და 5 წელიწადია, არ გაკეთდა. კი, რეაგირება იყო, შედეგი - არაფერი.
- ჩემს შვილს, როგორც კონფლიქტისპირა სოფლის სტუდენტს, დაფინანსება ჰქონდა მიღებული. საბოლოოდ აღმოჩნდა, რომ მას ორი წლის სწავლის თანხა აქვს გადასახდელი. მივმართე მერიას, გუბერნიას, მივწერე წერილი განათლების სამინისტროს, მაგრამ დღემდე არ არის პასუხი.
- ერთჯერად შემწეობაზე მაქვს განაცხადი შეტანილი, თუმცა არც დადებითი და არც უარყოფითი გადაწყვეტილება ამ ეტაპამდე არ მომსვლია.
- თუ შევაწუხებთ, გვპირდებიან, გაგიკეთებთ ყველაფერს, მაგრამ არავინ არაფერს არ გვიკეთებს.
- სათბური მქონდა, მივმართე მერიას, ქარმა რომ გამინადგურა, სურათები დავურთე, არანაირი ყურადღება არ მომაქცევს. ნამცხვრებს ვაცხობ და მინდა, თავი ვირჩინო, მაინც არაფერი არ არის.

ადგილობრივ ხელისუფლებასთან კომუნიკაციისთვის გამოკითხულები სამოქალაქო ჩართულობის სხვადასხვა ფორმას იყენებენ, უმეტესად - დასახლების/სოფლის კრებებს (61, 04%). ერთ ნაწილს (16,86%) აქვს ელექტრონული მიმოწერა, მეორე ნაწილი (7,55%), ესწრება საკრებულოს სხდომებს. რაც შეეხება ჩართულობის სხვა ფორმებს - მერის, მერიის სამსახურების ანგარიშების

მოსმენა, პეტიცია, მერის მრჩეველთა საბჭო, გენდერული საბჭო, შშმ პირთა საბჭო, სამოქალაქო ბიუჯეტირება - პროცენტული მაჩვენებელი 0,58-დან 7,55 პროცენტამდე მერყეობს. ჩართულობის ფორმებზე გაამახვილეს ყურადღება ფოკუს-ჯგუფების და ჩარმავებული ინტერვიუების რესპონდენტებზე:

„ვმონაწილეობდი სოფლის მხარდაჭერის პროგრამის შეხვედრაზე, სადაც განიხილებოდა შიდა გზების მოწესრიგება, შეხვედრას ესწრებოდნენ მუნიციპალიტეტის მერი გიორგი შენგელია და მისი წარმომადგენლები“.

„ვესწრებოდი სოფლის მხარდაჭერის შეხვედრას. გაკეთდა გზები, ბოგირები“.

„თვითმმართველობის კარები ღია არის მოქალაქეებისათვის. ჩვენთვის მისაღებია ყველანაირი ფორმა: შეხვედრები, პირდაპირი კომუნიკაცია თუ განცხადებები. ჩვენი პროგრამები ცნობილია ყველასთვის, მაგრამ გასვლით შეხვედრაზე გამოვლენილა თუნდაც რამდენიმე მოქალაქე, ვისაც არ ჰქონდა ინფორმაცია. ეს ბუნებრივი მოვლენაა და ამიტომ შეუძლებელია, იყო კმაყოფილი იმ ფორმატით, რაც გაქვს. კოვიდ-19 პანდემიას რაც შეეხება, მუნიციპალიტეტის და კერძო სექტორის შემოწირულობით 5000-მდე ოჯახს გადავეცით ჰუმანიტარული დახმარება. იყო ფსიქოლოგიური დახმარება. არ გაჩერებულა ცხელი ხაზი, 24-საათიან რეჟიმში გვირეკავდნენ მოქალაქეები. პროდუქტებთან ერთად ჩვენ მიგვქონდა სწორი ინფორმაცია. ისინი გრძნობდნენ, რომ თვითმმართველობა მათ გვერდით იყო. სოციალური დაცვის განყოფილებას 2020 წლის ბოლოს დაემატა გენდერული თანასწორობის ფუნქცია, განისაზღვრა გენდერულ საკითხებზე პასუხისმგებელი პირი. მიუხედავად პანდემიისა, განყოფილებამ სერიოზული კვლევა ჩაატარა სხვადასხვა მიმართულებით, მოხდა გენდერული ანალიზი. წელს ვფიქრობთ, განვაგრძოთ ეს კვლევა, სხვა მიმართულებებიც მოვიცვათ. ერთ-ერთი მონაპოვარი არის ის, რომ ყველა ადმინისტრაციულ ერთეულში გადამზადდა ქალებისგან შემდგარი საკონტაქტო ჯგუფები, რომლებიც იქნებიან ჩვენი დესპანები, ანუ ცვდილობთ, მოვიპოვოთ ინფორმაცია აქტუალურ გენდერულ თემებზე, გამოწვევებზე და თვითმმართველობა შეეხილოს მათ პრობლემების გადაჭრაში“ (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

„მოქალაქეები აქტიურად ესწრებიან სოფლის კრებებს და ადგილზე განიხილავენ რიგ პრობლემებს. მოქალაქეთა ჩართულობის ბევრი ფორმა არსებობს. არის კანონმდებლობით დადგენილი ფორმები, ამავდროულად საკრებულომ შეძლო, დაენერგა კარგი პროექტები. ესეც ჩართულობის ერთგვარი მექანიზმებია. სამოქალაქო ბიუჯეტი და მწვანე ბიუჯეტი, რაც გულისხმობს კონკრეტული საკითხების დაფიქსირებას, პროექტის შედგენას, არჩევნების ჩატარებას. ეს პროექტები არის დამხმარე მექანიზმები თვითმმართველობასა და მოქალაქეებს შორის თანამშრომლობის გაღრმავებისთვის. ინტერესების შეჯერება ან აზრთა სხვადასხვაობა არის ურთიერთობის კულტურა“ (მერიის წარმომადგენელი).

გამოკითხულთა 20,93%-ის აზრით, ადგილობრივი პროგრამები ითვალისწინებს მოწყვლადი ჯგუფების სპეციფიკურ საჭიროებებს 38,37% მიიჩნევს, რომ სიტუაცია პირიქითაა.

თვისებრივ კვლევაში გამოიკვეთა ის, რაც აქამდე გაკეთდა და ისიც, რაც უნდა გაკეთდეს მოწყვლადი მოსახლეობის სპეციფიკური საჭიროებებისთვის.

„უფრო შშმ პირებზე ვიტყვოდი, მათ არ გააჩნიათ ტრანსპორტი, გადაადგილების საშუალება. მაგ., ეტლით მოსარგებლე ადამიანი ტაქსს გამოიძახებს, უარი უთქვამთ იმიტომ, რომ ცნობდნენ მის ნომერს და ეზარებოდათ ელემენტარული მოსახურება“ (ქ.ჯ., 46 წ., დევნილი, დასაქმებული).

დაფიქსირდა სხვა მოწყვლადი ჯგუფებიც: მრავალშვილიანი ოჯახები, მარტოხელა მოხუცები, სოციალურად დაუცველები, ობლები, მარტოხელა დედები.

„მერიის ყველა პროგრამა მორგებულია ბენეფიციარებზე: სოციალურად დაუცველებზე, შრომისუუნაროებზე, მარტოხელა მოხუცებზე. ინფორმაციას გვაწვდიან სოფლის რწმუნებულები, მოგვმართავს მეზობელი ან ოჯახის წევრი, რომელსაც განაცხადი შემოაქვს.

კომისია ადგილზე ეცნობა მდგომარეობას. ჩვენ ყოველწლიურად გვიწევს თანხების გაზრდა, რადგან მომართვიანობა იზრდება. პირობითად, თუ წინა წელს იყო 65, წელს გვყავს 70 დაფინანსებული ბავშვი და მომლოდინეში გვყავს 6. 120 მოქალაქემდე გვყავს ქირით უზრუნველყოფის პროგრამაში ჩასმული. გვაქვს სახლების მშენებლობის პროგრამა. თუ მოქალაქეს აქვს მიწის ნაკვეთი, ვუშენებთ სახლს. ეს მდგრადი განსახლების პროგრამაა. სახლის მშენებლობა რამდენიმე ათასი ლარი ჯდება. ჩვენ წელიწადში ვაკმაყოფილებთ 20 სახლის მშენებლობას. ჩვენი მუნიციპალიტეტი გარკვეულ ჩარჩოებში ჯდება. უნდა მოვახდინოთ ამ თანხების მაქსიმალურად სწორად განაწილება. ჩვენ მოგვმართებს მშობლებმა, რომელთაც ჰყავთ შაქრიანი დიაბეტის მქონე ბავშვები. აგრეთვე ფუნქციონირებს შშმ პირთა საბჭო, სამოქალაქო საბჭო, გენდერული თანასწორობის საბჭო. ეს საბჭოები გვაძლევენ რეკომენდაციებს, რომელი მიმართულებით შეიძლება დაინერგოს ახალი პროგრამა“ (მერიის წარმომადგენელი).

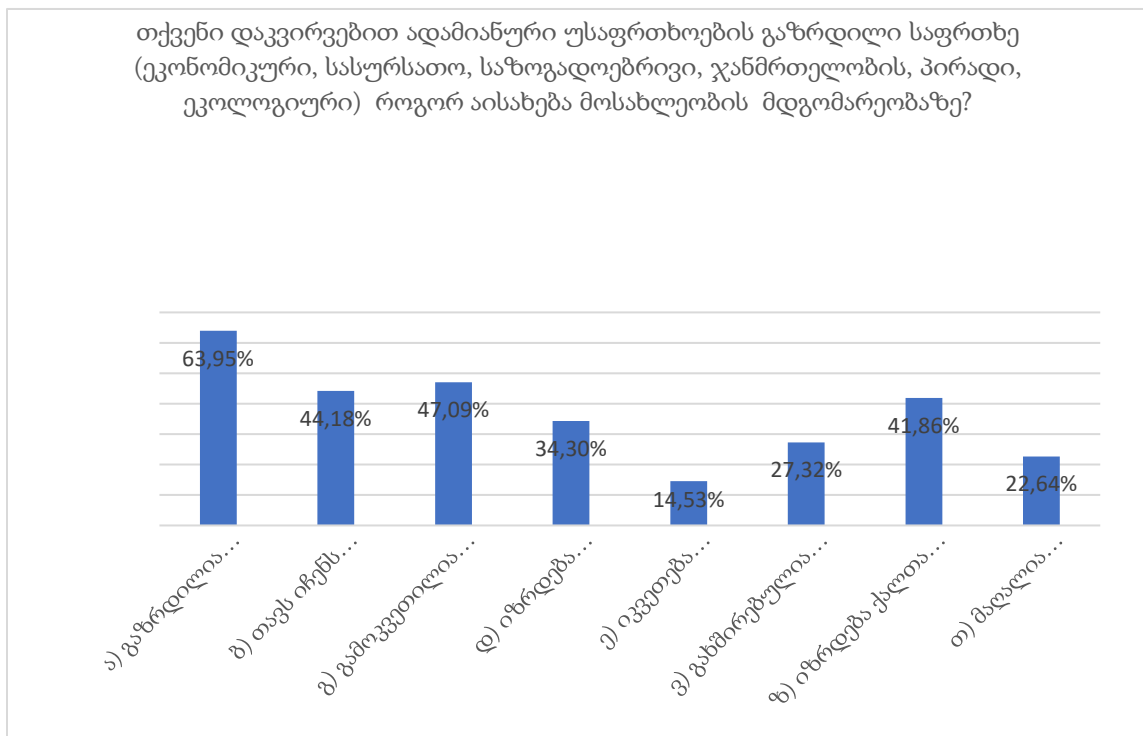
„ვერ განსაზღვრავ, ვის ნაკლებად და ვის მეტად სჭირდება დახმარება. ეკონომიკურ გამდიდრებაზე უნდა გაკეთდეს აქცენტები, დასაქმებაზე. სოფლის მეურნეობაზე მეტი ყურადღების მიქცევაა საჭირო, თუნდაც ტექნიკით აღჭურვა, ისეთი ტრანქტორებით, რომ შეეძლოს მიწის დამუშავება და ხელმისაწვდომი იყოს. არის სხვა პრობლემებიც. ვთქვათ, მსხვერპლი უნდა გავიდეს თავშესაფრიდან, მივმართავთ იმ მუნიციპალიტეტს, სადაც არის მიწერილი (ზუგდიდი მარტო ზუგდიდის მიწერის მქონე ადამიანებს ეხმარება). როდესაც ვეკითხებით, რა გაქვთ აბა, რომ დაეხმაროთ, გვეუბნებიან: „ჩვენ არაფერი არ გვაქვს“. მომართვიანობა არ იყო და არ გავვითვალისწინებიაო. როდესაც ვეუბნებით, როგორ მოგმართოს, როცა არ გაქვს. „როცა იქნება, მერე გავითვალისწინებთო“. მოქნილ ბიუჯეტს ვერ აკეთებენ, ან არ არიან სენსიტიურები თემის მიმართ“ (ადგილობრივი ექსპერტი ძალადობის საკითხებში).

„ყველაზე მოწყვლადი ჯგუფია სოციალურად დაუცველი მოსახლეობა, განსაკუთრებით, პანდემიის პირობებში. ეს ადამიანები ხშირად ყოველდღიური ქირის სანაცვლოდ მუშაობდნენ და ამ მიწირი შემოსავლის გარეშე დარჩნენ. მათ კი ოჯახები ჰყავთ, ბავშვები, რომელთა ცხოვრებაზე აისახება სოციალური პრობლემები. მოსახლეობის დასაქმება თუნდაც მცირე საწარმოებში და ოჯახური მეურნეობების ხელშეწყობა შეამცირებდა არსებულ პრობლემებს. საჭიროებების შესწავლა ხდება მოსახლეობის გამოკითხვის, მათი მონაცემების შესწავლის გზით. სკოლებშიც პერიოდულად ხდება მონაცემების მოძიება სპეციალური საჭიროების და შშმ მოსწავლეებზე. შინ სწავლებაზე გადაყვანას საჭიროების შემთხვევაში სკოლა უზრუნველყოფს. ხდება ინფორმაციის მოძიება სკოლებიდან, მაგ., ეტლით მოსარგებლე, სმენითი პრობლემების ბავშვებზე და მათი საჭიროებების დაკმაყოფილება. მოსახლეობის საჭიროებები მეტნაკლებად შესწავლილია, უბრალოდ, ყველა პრობლემის აღმოფხვრა დაკავშირებულია ფინანსებთან“ (ადგილობრივი ექსპერტი განათლების საკითხებში).

„შშმ პირები ყველაზე სერიოზული გამოწვევაა. 2024 წელს, როდესაც კანონი შევა ძალაში და ჩვენ მოგვეთხოვება სერვისის შეთავაზება, არ უნდა ვიყოთ ცარიელი ხელებით, გვექონდეს გამართული სისტემა. ყოველ წელს ჩვენ გვაქვს ჩვენი მთავარი მესიჯი. წელს არის - ხარისხი. ჩვენ გვაქვს ბევრი პროგრამა. მაგალითად, შინ მოვლის, მომვლელის პროგრამა მოიაზრებს დალოგინებული ან შშმ პირის, ეტლით მოსარგებლე ავადმყოფის მოვლის თანხის უზრუნველყოფას. ჩვენ გვინდა, რომ ამ მოქალაქეებს ხარისხიანი სერვისი მივაწოდოთ. ყველა პროგრამაში გვაქვს ბაზები. წლის განმავლობაში ხდება ამ ბაზების შინაარსობრივი ანალიზი. ჩვენ ყოველდღიურად გვაქვს ათობით ადამიანთან კომუნიკაცია. ვაფიქსირებთ იმ აქტუალურ პრობლემებს, რომლებიც ჯერჯერობით არ ასახულა ჩვენს პროგრამაში. შემდეგ, როდესაც საბიუჯეტო პროცესზე მიდის მუშაობა, ყველა კონკრეტულ პრობლემასთან დაკავშირებით ვატარებთ შეხვედრას დაინტერესებულ მხარეებთან, დარგის ექსპერტებთან.

ვეკითხებით საზოგადოების იმ სექტორს, რომელსაც აქვს მუშაობის გამოცდილება ამ კონკრეტულ პრობლემასთან თუ ჯგუფთან, ვიღებთ საბოლოო გადაწყვეტილებას და პროგრამის თუ ქვეპროგრამის ინიცირებას ვახდენთ. ჩვენ ადრევე მივხვდით, რომ მხოლოდ ასე შენობაში, სტაციონალური კომუნიკაცია ვერ მოგვცემდა სრულყოფილ ინფორმაციას, ამიტომ გვექონდა სხვადასხვა ფორმატი შეხვედრების: ფოკუს-ჯგუფები, გასვლითი შეხვედრები, „ხიდებიც“ აქტიურად დავიწყეთ, მაგრამ პანდემიამ ხელი შეგვიშალა. აქტიურად ვთანამშრომლობთ იმ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან, რომლებიც მუშაობენ ამ მიმართულებით. ერთობლივი ძალისხმევით მოხდა ის, რომ ერთჯერადი ფულადი დახმარება, რაც გვექონდა, შშმ პირებისთვის ჩავანაცვლეთ კომუნალურების თანაგადახდით. ანუ წლიდან წლამდე ჩვენ არ გვაქვს ხელუხლებელი პროგრამები, ყოველთვის ვცდილობთ, დავხვეწოთ, ახალი ინიციატივა შევიტანოთ, ამას ყველაფერს საფუძვლად უდევს ანალიზი, კვლევა და კომუნიკაცია საზოგადოების სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენლებთან“ (ადგილობრივი ექსპერტი სოციალურ და ჯანდაცვის საკითხებში).

როგორც ირკვევა, ადამიანური უსაფრთხოების გაზრდილი საფრთხე (ეკონომიკური, სასურსათო, საზოგადოებრივი, ჯანმრთელობის, პირადი, ეკოლოგიური) ნეგატიურად აისახება მოსახლეობის მდგომარეობაზე: **გამოკითხულთა უმეტესობა (63,95%) მიიჩნევს, რომ** გაზრდილია სტრესი. საფრთხეები იწვევს უამრავ პრობლემას, პირველ რიგში ჯანმრთელობასთან დაკავშირებით (44,18%). იზრდება ქალთა მიგრაცია და ოჯახების გაყოფა (41,86%), იკვეთება პესიმიზმი (47,09%), იზრდება ფსიქოლოგიური პრობლემები - 59 (34,30%), გახშირებულია ოჯახური კონფლიქტების და ქალზე ძალადობის შემთხვევები - 47 (27,32%), იზრდება, მაღალია დაუცველობის შეგრძნება - 39 (22,64%).

რეკომენდაციები

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტში ქალთა და ახალგაზრდების საჭიროებების შეფასება წარიმართა კონფლიქტების ადრეული გაფრთხილების გენდერზე ორიენტირებული სისტემის (GREWS)

მიხედვით. ზუგდიდის ქალთა საინიციატივო ჯგუფის მუშაობის შედეგად დაგროვდა საკმაოდ დიდი და ანგარიშგასაწევი ინფორმაცია, რომლის საფუძველზე შემუშავდა სარეკომენდაციო წინადადებები ადგილობრივი სამთავრობო თუ არასამთავრობო სტრუქტურებისთვის:

- არსებული მუნიციპალური პროგრამების შესახებ ინფორმაციის გავრცელება ელექტრონულად და ბეჭდური სახით
- არსებული მუნიციპალური პროგრამების მონიტორინგი, ეფექტიანობის შესწავლა, კორექტირება და ახალი პროგრამების შემუშავება
- თვითმმართველობის მხრიდან აქტიური და მუდმივი კომუნიკაცია მოსახლეობასთან სხვადასხვა ჯგუფის საჭიროებების შესწავლის მიზნით
- მუნიციპალური პროგრამების შემუშავება ქალთა ეკონომიკური გაძლიერებისთვის
- საზოგადოების მეტი ჩართულობა ბიუჯეტის განხილვაში, ახალი პროგრამების შემუშავებაში
- განსაკუთრებული ყურადღების მიქცევა კონფლიქტის გამყოფ ხაზთან მცხოვრები ქალების ინიციატივებისადმი
- სხვადასხვა შეთავაზების (კურსები, კონკურსები) შესახებ ინფორმაციის მაქსიმალური მიწოდება მოწყვლადი ჯგუფებისთვის
- ქალების პროფესიული გადამზადება და ფინანსური მხარდაჭერა მცირე გრანტების სახით
- ქალთა მიმართ/ოჯახში ძალადობის პრევენციული ღონისძიებების გატარება
- გენდერული თანასწორობის საბჭოს მხრიდან ქალებისთვის პრიორიტეტული საკითხების ადვოკატირება მუნიციპალურ და ცენტრალურ დონეზე
- ადგილობრივი თვითმმართველობის აქტიური თანამშრომლობა არასამთავრობო და ბიზნეს სექტორებთან მოსახლეობის პრობლემების მოგვარებისთვის
- ინფორმირებისთვის ელექტრონული რესურსების მეტად გამოყენება
- ინტერნეტის ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობა და სათანადო უნარ-ჩვევების სწავლება დაინტერესებული პირებისთვის
- დევნილთა კოლექტიურ ცენტრებში სოციალურად დაუცველი ოჯახების უზრუნველყოფა შეღავათიანი ინტერნეტით
- სოციალური და ინფრასტრუქტურული პრობლემების მოგვარება
- მოწყვლადი ოჯახების სტუდენტების განათლების სრული/ნაწილობრივი დაფინანსების ხელშეწყობა
- ოჯახური მეურნეობების განვითარების, საოჯახო სასტუმროების ხელშეწყობა
- ხარისხიანი სამედიცინო მომსახურების უზრუნველყოფა ყველა სოფელში (ამბულატორიების რეაბილიტაცია, აფთიაქის გახსნა, ექიმთა ჯგუფების მობილიზება)
- საყოფაცხოვრებო მომსახურების ცენტრების გახსნა სოფლებში (სალონი, სამკერვალო, ფეხსაცმლის შეკეთება)